DEC 1 1 1920
N. Y. Public Library 476 Fifth Ave.
THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ... AND ... TIONS

A JEWISH CANADIAN DAILY Circulated All over CANADA And Abroad

THE HEBREW JOURNAL

דער אידישער זשורנאל

פאליטיש אומאפהענגיג נאציאנאל

א צייטונג וועלכע גיט פרייהייט פון אויסדרוק צו אלע שיכטען

VOLUME VII No 2851 Toronto, Tuesday December 7 1920 | יב כסלו פרשה מקץ תרפ״א | טאראנטא, דינסטאג, דער 7־טער דעצעמבער, 1920 | PRICE THREE CENTS

פוילען מוז גלייך אפשליסען א קאמערציעלען טראקטאט, זאגט געוועזענער פינאנץ מיניסטער

דייטשלאנד קאנטראלירט די עקאנאמישע לאגע פון פוילען, זאגט דער מיניסטער. — גרויסע סענזאציע ווערט פאראורזאכט צוליעב דיזער ערקלערונג. — מאסקווא פאדערט טערקען צו פארלאזען ארמענישע טעריטאריע.

ווארשא, דעצעמבער, 6.

א גרויסע סענזאציע האט דא פאראורזאכט אן ערקלערונג וואס לאנדיסלאס גראבסקי, דער געוועזענער פוילישער פינאנץ מיניסטער האט געמאכט פאר'ן פוילישען קאבינעט אז פוילענס עקאנאמישע לאגע וועט קיינמאל ניט פארבעסערט ווערען ביז זי וועט אפמאכען א קאמערציעלען טראקטאט מיט דייטשלאנד.

אין זיין ערקלערונג וואס דער געוועזענער פינאנץ מיניסטער האט צוגעשיקט אין דער פארמע פון א מעמאראנדום, ווערט געזאגט דאס פוילען האט ניט קיין איינציגע האפנונג צו געפינען אירגענד וועלכע לעזונג צו איהר שווערער עקאנאמישער לאגע אזוי לאנג ווי זי האט ניט קיין פארשטענדיגונג מיט דייטשלאנד וועגען אן עקאנאמישען אפמאך.

וויל אויסנוצען בעסערע באדינגונגען אין דאנציג

די אורזאכע פון פוילענס צרה'דיגער לאגע, איז דאס וואס דייטשלאנד דערלאזט ניט ארויסצושיקען סחורות קיין פוילען אין זי טוט דאס כדי צו דריקען פוילען פאר איהר באגרענצען דייטשלאנד'ס פריווילעגיעס אין דעם קארידאר פון דאנציג. דייטשלאנד זוכט צו דריקען פוילען אזוי לאנג ביז פוילען וועט געבען מעהר פריווילעגיעס. דייטשלאנד וויל אויסנוצען אן אפסאלוט פרייען פארקעהר אויף אלע אייזענבאהנען איבער דעם שמאלען שטיק לאנד צווישען אסט פרייסען און דייטשלאנד.

טערקישע נאציאנאליסטען פארלאפען טעריטאריע

טיפליס, דעצעמבער, 6.

אזוי שנעל ווי אין ארמעניען איז איינגעשטעלט געווארען א סאוויעטען רעגירונג, האט די מאסקווער רעגירונג ארויסגעשיקט א נאטע צו די טערקישע נאציאנאליסטען באפעהלענדיג זיי אפצורייניגען די גאנצע ארמענישע טעריטאריע. אויך זאלען פארלאזען קארס און אלעקסאנדראפאל און איבערגעבען די קאנטראל איבער אלע אייזענבאהנען.

די טערקישע נאציאנאליסטען האבען צוריק באגינט זייער אפענסיווע אין דער אייבער געגענט און האבען פארנומען איינע וויכטיגע טעריטאריע.

ירושלים דער אידעאלסטער פלאץ פאר דער נאציאנען ליגע

דר. ה. מ. אמי, דער גוט־באוואוסטער קענעדער באטאניסט און א מיטגליעדער אין דער ענגלישער אמבאסאדע אין וואשינגטאן, האט ערקלעהרט אין א רעדע פאר'ן היגען ראיעל קענעדיען אינסטיטוט, דאס ירושלים וואלט געווען אן אידעאלער פלאץ אין די נאטירליכסטע היים פאר דער נאציאנען ליגע.

ווילנע. ברענגען דעם אידישען שאך נאון

דער טאראנטער שאך קלוב פאראיין פיהרט פארהאנדלונגען מיט די מענעדזשערס פון דעם 8 יאהריגען אידישען אינגעלע שמואל זשעזשעווסקי, דעם וועלט־באריהמט געווארענעם שאך גאון צו קומען אין טאראנטא אויף א טורנאמענט.

מר. י. ראזען, דער גוט באקאנטער שאך שפילער פיהרט די פארהאנדלונגען.

אין איניגע טעג ארום וועט מען שוין וויסען מעהר איינצעלהייטען אין צו דער גאון וועט באזוכען אונזער שטאדט. ביז יעצט איז ידוע דאס אלע גוטע אידישע שאך קלובען ווערען זיך באטייליגען אין דעם טורנאמענט.

באווייזט דאס צווייטע מאל

זונטאג פארטאג האבען גנבים ארויסגעבראכען א רונד שטיק גלאז אין פענסטער פון דעם דזשועלרי סטאר פון מ. שיט 354 קווין סטריט וועסט און ארויס גענומען פאר אכט הונדערט דאלאר סחורה. דאס איז שוין דאס צווייטע מאל וואס גנבים מאכען דעם וועלכען „דזשאב" ביי מר. שיט'ן אין סטאר. אקוראט אויפ'ן זעלבען אופן האבען מיט א פאר חדשים צוריק גנבים (מעגליך אפשר די זעלבע באנדע) ארויסגעבראכען א שטיק גלאז, קוים וואס א האנט קאן זיך ארייננשטעקען און ארויסגעצויגען פאר אכציג הונדערט דאלאר צירונג.

שנאפס אינספעקטאר ווערט געמשפט קערען אין לאנדאן

ווינדזאר דעצעמבער, 6

רעוו. דזשיי. א. ל. ספרעקלין וואס האט דערשאסען דעם האטעל האלטער מר. טראמבעל זובענדיג שנאפס ווערט געמשפט ווערען אין לאנדאן אנט. קומענדען מערץ. דערוויל זיצט ער פארשפארט אהן בייל.

אנגעקומענע שיפען

מעליטא פון ליווערפול אין סט. דזשאן. ראטערדאם פון ראטערדאם אין ניו יארק.

אל"ר נאר. סטייט פון לאנדאן אין ניו־יארק.

אביסעל קיהלער

אביסעל קיהלער אבער אויך שענער זאגט דער וועטער נביא אויף היינט.

האט אייערע מיטינגען אין „זשורנאל האל"

אין הויז פון „אידישען זשורנאל" איז איצט פארהאנען זעהר א שעהן פלאץ אפצוהאלטען פארזאמלונגען. דאס פלאץ איז ניידעקארירט, און נעהמט אריין ארום דריי הונדערט מענשען. ארגאניזאציעס און פאריינען קאנען זיך ווענדען א גאנצען טאג נאך אויסקינפטע ווענען דינגען דעם האל פאר מיטינגען. צו אנאנסירען א פארזאמלונג אין „זשורנאל האל" וועט זעהר פיעל העלפען צו געדענקען דאס פלאץ. דער פרייז איז מעסיג. די באקוועמליכקייטען די בעסטע.

געפונען זיידע'ס אזעלכע טאטעס אויך?

סט. טאמאס, דעצעמבער, 6.

מעיער ברינקהעס פון סט. טאמאס האט ארויסגעגעבען א מעלדונג צו משה לעווין, א הויגען היימען אין, וואס האנדעלט מיט רעס אין מעטאל, אז אין פאל ער וועט ניט שיקען קיין געלט צו זיין פרוי און קינדער אין פוילען, וועט מען איהם ארויסטרייבען פון סט. טאמאס. מר. משה לעווין האט צוגעזאגט צו פאלגען דעם באפעהל.

טאטעער האט געשריבען צום מעיאר

עס ווייזט זיך ארויס אז מר. לעווין האט שוין א גאנץ לאנגע צייט זיך ניט געלאזט הערען צו זיין פאמיליע אין זיין טאטער, הפנים אז זי איז שוין מיעד געווארען שרייבענדיג צו איהר „פאפא'ן" האט זיך געווענדעט מיט א בריעף צום מעיאר פון סט טאמאס.

דער בריעף איז געווען געשריבען אויף אידיש. מעיאר ברינקהעס האט געלאזט דעם בריעף איבערזעצען אין דאן האט ער געהערט א הארצרייסענדען געבעט פון זיין טאכטער, וואס בעט אז מר. לעווין זאל שיקען געלט אין ארויסנעהמען די פאמיליע פון פוילען. די טאכטער שרייבט אויך אז זייער פאטער האט די גאנצע צייט איגנארירט אלע זייערע בקשות אין געשריען נאך שטיצע.

אין דעם בריעף דערצעהלט די טאכטער, דאס איהרער א ברודער איז געשטארבען פון הונגער, ער איז אויסגעגאנגען נאך דערפאר ווייל ער האט ניט געהאט מיט וואס צו דערהאלטען זיך. אין איצט געפינען זיך די איבריגע קינדער אין אזא שלעכטער לאגע.

גיט איהם 48 שטונדען צייט

ווען מעיאר ברינקהעס האט זיך דערוואוסט אז לעווין פארמאגט גענוג געלט ניט צו לאזען זיינע קינדער אויסגעהן פון הונגער האט ער איהם געגעבען א באפעהל ביז 48 שטונדען אוועקצושיקען געלט נאך פוילען, אין פאל ער וועט ניט באווייזען דאס ער האט אוועקגעשיקט געלט, וועט מען איהם ארויסיאגען פון סט. טאמאס.

א מתנה פון דער מלחמה

וואשינגטאן, דעצעמבער, 6.

א קאנפערענץ פון אלע אמעריקאנישע לענדער איז דא ערעפענט געווארען פאר דעם צוועק צו באטראכטען וועלכע מיטלען אנצונעהמען צו באקעמפען די אנשטעקענדע הולאת'ן וואס בושען איצט צווישען דער באפעלקערונג פון צפון און דרום אמעריקא. די קאנפערענץ האט א סך דאקטוירים פארשטעהער פון קענעדע וואס וועלען זיך אקטיוו באטייליגען אין דער קאנפערענץ.

העכסטע אנשטרענגונג נויטיג

דער קאנפערענץ האט א פארשלאג דאס עס זאל גלייך אנטערנומען ווערען א קאמף געגען דיזער פארניכטענדער פלאג וואס צופרעסט אין די טויזענטער יונגע מענשען. דער קאמף זאל אנגעהען אויף גאנצע דריי יאהר אהן אויפהער. עס איז באוויזען געווארען אין אין אלע געגענדען וואו עס געפינען זיך צו ריקגעקומענע סאלדאטען איז די הולאת פארשפרייט אויפ'ן ערגסטען אופן. אין וואס א טאג ווערען נאך אלץ מעהר אנגעשטעקט, דאס ווילדע און אויסגעלאסענע לעבען פון די סאלדאטען וויסט ניט פון קיין איינציגן גרענעצען אין טויזענטער יונגע פרויען ווערען פון זיי אנגעשטעקט.

דער איצטיגער קאנפערענץ וועט אויך אפהאלטען זיצונגען אין א סך אנדערע ראיאנען. די הויפט ארבייט ווערט אנגעפיהרט פון דעם אינטערנאציאנאלען געזונטהייט קאנפערענץ וואס איז אפגעהאלטען געווארען אין פראנקרייך אונטער דער אויפזיכט פון רויטען קרייץ.

צווישען די רעדנער וועלען זיין הר. דזשאהן א. אמיאט פון אטאווא אין ב. ב. סעימאר פון רעדזשינא, סאסקאטשעוואן. ביידע זענען געהילפס מיניסטארען אין די געזונטהייטס אפטיילונגען.

צוועלף אימיגראנטען צוריקגעשיקט צוליעב פונקט 23

האליפאקס, דעצעמבער, 6.

היינט זענען פון דאנעט אפגעפאהרען מיט דער שיף קענעדיען צוועלף אימיגראנטען וועמען די קענעדער רעגירונג האט ניט געוואלט אריינלאזען צוליעב דעם וואס זיי האבען איבערטראטען דעם בארימטען פונקט „23" וואס זאגט אז א אימיגראנט וואס פאהרט נאך קענעדע טאר זיך ניט אפשטעלען אויפ'ן וועג אין קיין לאנד, נאר פאהרען בסדר פון זיין היים ביז קענעדע.

באלפיש - ליטווישער פארבאנד באשליסט צו שטיצען ארבייטער ארגאניזאציעס

(ספעציעל צום „אידישען זשורנאל").

ניו־יארק, דעצעמבער, 6. (א. ק. ב.)

די קאנווענשאן פון דעם באלטיש ליטווישען פארבאנד איז דא געשלאסען געווארען אננעהמענדיג א רעזאלוציע אז פון אלע געזאמעלטע געלדער זאלען פינף צוואנציג פראצענט אפגעגעבען ווערען צו די אידישע קהלות פון ליטא און לאטוויא און פיפציג פראצענט צו די ארבייטער ארגאניזאציעס.

צו דער קאנווענשאן זענען געקומען פארשטעהער פון די וואשינגטאנער אמבאסאדעס פון ליטא און לאטוויא.

עס זענען ערוועהלט געווארען פאלגענדע בעאמטע:

מ. ווינטשעווסקי פרעזידענט.

צביון טרעזשורער.

ליפשוטץ עקזעקוטיווע טשערמאן.

און אן עקזעקוטיווע פון ניינצעהן.

ערוועהלטער פרעזידענט זיצט ביי דער סעסיע אין סענאט

וואשינגטאן, דעצעמבער, 6

דער קאנגרעס פון די פאראייניגטע שטאאטען איז היינט ווידער ערעפענט געווארען. ארום מיטאג צייט איז געהאלטען געווארען א זיצונג פון האנגרעס און סענאט. סענאטאר הארדינג, דער ערוועהלטער פרעזידענט איז געזעסען אויף זיין פלאץ. דער האט באלד באקומען א אוואציע פון זיינע חברים רעפובליקאנער. אין א ניט־לאנגער רעדע האט ער געזאגט, דאס איהם טוט באנג צו פארלאזען דעם סענאטאר אמט, אבער דאס איז געווען א חוב וואס ער האט געמוזט אננעהמען.

היינט דער קאנצערט פון דער ציוניסטישער זונטאג שולע

די ציוניסטישע זונטאג שולע וועט היינט אווענט פייערען דעם חנוכה יום טוב מיט א קאנצערט אין נאשאנעל טהעאטער. עס וועלען זיין דעקלאמאציעס פון די שילער און דער כאר וועט זינגען. עס וועט אויך אויפגעפיהרט ווערען א שפיל „דמי חנוכה" (חנוכה געלט).

570 פוילישע מארק פאר א דאלאר

דאס פוילישע געלט האלט בסדר אין פאלען אין פרייז. פאר אן אמעריקאנער דאלאר צאהלט מען איצט פינף הונדערט מיט זיבעציג פוילישע מארק.

דזשוינט באארד פון דער קלאוקמאכער יוניאן וועט קאנען אפשטעלען די ארבייט ווען זי וועט געפינען פאר נויטיג

גרויסע מיטגליעדערשאפט באשליסט צו געבען די מאכט די יוניאן פיהרער צו האנדלען ווי זיי וועלען געפינען פאר נויטיג.

די קלאוקמאכער האבען געהאט א מיטינג אין בראדוויי האל אייך אן ענטוזיאסטישען אין גוט באזוכטען מאס־מיטינג געגעבען זייער ענטפער צו די באלעבאטים וועלכע האבען געבראכען דעם אגרימענט מיט דער יוניאן און וועלכע זוכען איצט ווידער אויפצוהעבען די אפגעשאפטע שטיק־ארבייט.

נאכדעם ווי עס איז אפגעגעבען געווארען א רעפארט אז דער קאנפערענץ מיט די באלעבאטים איז אפגעבראכען געווארען צוליעב דעם וואס די באלעבאטים האבען זיך אפגעזאגט צו באנייען דעם אגרימענט און ווילען דווקא האבען שטיק־ארבייט איז אנגענומען געווארען פאלגענדע רעזאלוציע:

„מיר מיטגליעדער פון דער קלאוק מאכער יוניאן, פארזאמעלט אויף א מאס־מיטינג מאנטאג דעם 6־טען דעצעמבער, נעהמען אן דעם פאלגענדען באשלוס:

„נעהמענדיג אין באטראכט דאס די מאנופעקטשורערס האבען איבערגעבראכען דעם אגרימענט מיט דער יוניאן דערמיט וואס זיי האבען ארויסגעשטעלט א פארלאנג פון שטיק־ארבייט אנשטאט וואך ארבייט.

„אויך נעהמענדיג אין באטראכט, דאס מיר זיינען ענטשלאסען זיך ניט אומצוקעהרען צו דיזען אלטען שקלאפען סיסטעם פון שטיק־ארבייט ווייל מיר פארשטעהען אין פיהלען דעם איבעל פון דיזער שלעכטער סיסטעם.

„זיי עס באשלאסען דאס מיר באפולמעכטיגען דער דזשוינט באארד אפצושטעלען די ארבייט פון דזשאבערס אדער צו ערקלעהרען א אלגעמיינעם סטרייק אויב שנעל די באלעבאטים וועלען מאכען דעם קלענסטען טריט צו דורכצופיהרען זייער פלאן.

שטורמישע אוואציע

ווען די רעזאלוציע איז אנגענומען געווארען און עס האט זיך אפילו ניט געוויזען קיין איינציגע שטימע דעגעגען, האט אין האל ארויסגעבראכען א שטורמישע אוואציע. דער ענטוזיאזם האט דער גרייכט דעם העכסטען עקסטאז.

האבען געמאכט א טעות אין חשבון

האלב נאך אכט, ווען מר. א. קירזשנער, דער פארזיצענדער פון דער דזשוינט באארד האט געעפענט די פארזאמלונג, איז שוין דער גרויסער האל געווען איבערפילט. אין א קורצער רעדע האט דער פארזיצענדער אנגעוויזען אויף דער באדייטונג פון דער פארזאמלונג און גערופען די פארזאמעלטע צו א געאייניגטער אקציאן געגען די גרויסע געווארענע אפעטיטען פון די באלעבאטים.

„זיי רעכענען אז די לאגע איז איצט גינסטיג פאר זיי", האט דער רעדנער געזאגט, „די באלעבאטים מיינען אז דערפאר וואס דער סעזאן איז געווען א שלעכטער אין דערפאר וואס אונזער פיהרער קאלדאווסקי איז ניטא מיט אונז, וועט זיי געלינגען אפצונעהמען די שווער ערוואורבענע געווינסטע, אבער איהר ענטפער דארף זיין זייער ענטוישונג".

דער פארזיצענדער האט דאן פארגעשטעלט דעם ביזנעס־אגענט מר. ה. קרוגער וועלכער האט אפגעגעבען א באריכט פון דער קאנפערענץ וואס די יוניאן האט געהאלטען לעצטע וואך מיט די באלעבאטים.

ווילען צוריק שטיק־ארבייט

דער תמצית פון דעם באריכט איז געווען אז בעת די יוניאן פארשטעהער זיינען געקומען צו דער קאנפערענץ מיט פארשלאגען ווי אויסצובעסערן דעם סעקיורטי־פלאן, האבען די באלעבאטים ארויסגעבראכען מיט'ן פארלאנג פון שטיק־ארבייט, האבען די פארשטעהער פון די באלעבאטים עקזיסטירענדען אגרימענט, האבען די פארשטעהער פון דער יוניאן אנגענומען די אויסגעזאגט מען פון דער יוניאן. דער פארשלאג פון די באלעבאטים איז געווען אז דער אגרימענט זאל געענדערט ווערען, אז אנשטאט וואך־ארבייט זאל צוריק איינגעפיהרט ווערען שטיק־ארבייט.

די יוניאן פארשטעהער האבען נאטירליך פון דעם ניט געוואלט הערען און די קאנפערענץ איז אפגעבראכען געווארען.

די אינטערנעשאנעל וועט שטיצען דעם קאמף

א לענגערע רעדע האט געהאלטען מר. אמדור, גענעראל ארגאנייזער פון דער אינטערנעשאנעל לידיס גארמענט וואר־קערס יוניאן וועלכער איז ספעציעל געקומען צו פיהרען די פארהאנדלונגען מיט די באלעבאטים. ער האט פארזיכערט די אנוועזענדע אז די גאנצע אינטערנעשאנעל וועט שטיצען דעם קאמף און אין דעם אויסגאנג פון דעם קאמף קען קיין צווייפעל ניט זיין ווייל די אינטערנעשאנעל איז נאך קיינמאל ניט געווען אזוי שטארק ווי זי איז איצט.

אויסערבענערגיג די אלטע פילאסאפיע איבערן פון שטיק־ארבייט סיסטעם, ווי האט דערקלערט די ארבייטער איך פיהרט צו קראנקהייטען, האט דער רעדנער דאן פארגעלעזען די אויבענגעבראכטע רעזאלוציע.

דער מיטינג איז אויך אדרעסירט געווארען פון מר. שור, געוועזענער פרעזידענט פון דער דזשוינט באארד.

אנפראגען אין ענגלישען פארלאמענט וועגען דעם קרן היסוד פאר פאלעסטינא

(ספעציעלע קייבעל צום „אידישען זשורנאל")

לאנדאן, דעצעמבער, 6 (א. ק. ב.)

סער פרעדריק האל האט פארבא־רייט אן אינטערפעלאציע אין פארלאמענט פרעגענדיג דעם פרעמיער צי ער איז באקאנט מיט'ן פראגראם פון קרן היסוד צו וועלכען די דייטשע אידען האבען ביי־געשטייערט זיבען מיליאן מיט פינף הונדערט טויזענט פונט. אויך צי דאס וואס סער אלפרעד מאנד איז דער טשערמאן פון א קאנפערענץ וועגען קרן היסוד דאס ווערט אמגעהאלטען אין נאנטשעס־טער מיינט דאס די רעגירונג גיט איהר הסכמה צום קרן היסוד.

ווילען ניט דיקטירען ווער עס זאל זיין דער הויך קאמישאנער

ביים פראווינציעלען קאנפערענץ אין מאנטשעסטער וועגען דעם קרן היסוד האט סער אלפרעד מאנד אלס פארזיצענדער געלעזען די באהויפטונג וואס די „מארנינג פאסט" האט געמאכט דאס דער קרן היסוד פאדערט דאס רעכט צו נאמינירען דעם הויכקאמישאנער פון פאלעסטינא. סער אלפרעד האט אפגעלייגט צו די אידען פון דער גאנצער וועלט צו ברענגען די גרעסטע קרבנות פאר דעם לאנד. פראפעסאר ווייצמאן איז געווען איינער פון די רעדנער.

איינע פון די רעזאלוציעס לויטעט דאס עס זאל געגרינדעט ווערען א ספעציעלע קרן היסוד קאמיטע. אויך אז עס זאלען איינגעלאדען ווערען אלע אידישע ארגאניזאציעס פון ענגלאנד.

פאדערט באלאבאוויטש זאל הינגעריכטעט ווערען

ווארשא, דעצעמבער, 6 (א. ק. ב.)

אין „מאמענט" איז פארעפענטליכט ארויס געקומען מיט אן ארטיקעל פאדערענדיג דאס די פוילישע רעגירונג זאל דורך א קריגס־געריכט הינריכטען גענעראל באלאכאוויטש.

אידען פון טשעכא־סלאוואקיען האבען ארייגעגעבען פאדערונגען אויף מינאריטעט רעכטען

קארלסבאד, דעצעמבער, 6 (א. ק. ב.)

דער אידישער נאציאנאל־ראט פון טשעכא־סלאוואקיען האט איבערגעגעבען צו פרעזידענט, פראפעסאר מאזאריק די פאדערונגען אויף פאליטישע און קולטורעלע רעכטע פאר די אידען פון טשעכא־סלאוואקיען. פרעזידענט מאזאריק האט אויסגעדריקט זיין מיינונג דאס די פאדערונגען זענען זעהר מעסיגע אין האט פארשפראכען זיין שטיצע צו די פאדערונגען.

דאנקען פאר מינאריטעט רעכטען און פאר באלפאור דעקלאראציע

לאנדאן, דעצעמבער, 6. (א. ק. ב.)

די אנגלא־דזשואיש אסאסיאיישאן האט ביי איהר יעהרליכען מיטינג אנגענומען א באשלוס צו דאנקען דעם שלום קאנפערענץ פאר דעם באשלוס צו פארזיכערן מינאריטעט רעכטען פאר אידען אין מזרח אייראפעאישע לענדער און אויך צו דאנקען ענגלאנד פאר דער באלפאור דעקלאראציע און פאר'ן פאלעסטינער מאנדאט.

צעהן טויזענט אידען פון אוקראינע אין טארנאפאל

ווין, דעצעמבער, 6 (א. ק. ב.)

פון טארנאפאל קומט א מעלדונג דאס עס זיינען אהין אנגעקומען צעהן טויזענט אידען פון אוקראינישע געגענדען. הילף איז זעהר נויטיג.

פון ווארשא ווערט געמאלדען דאס אין די מילך סטאנציעס וואס די דזשוינט דיסטריביושאן קאמיטע האט איבערגעגעבען צו דער פויליש־אמעריקאנישער קאמיטע ווערען די אידישע קינדער ביי צוגעלאזען צו באקומען גוביטע מילך. די קריסטליכע אידישע קינדער קאנען ניט באקומען קיין מילך אבער ניט אידישע 13־יאהריגע באקומען יא.

געזעץ מיינט אפצושטעלען די איינוואנדערונג

לאנדאן, דעצעמבער, 6.

דער היגער קענעדער אימיגראציע דעפארטמענט באטראכט דעם נייעם באשלוס וואס איז ארויסגעגעבען געווארען, אז ארבייטער איינוואנדערער מוזען האבען 250 דאלאר ביים אריינפאהרען אין לאנד אריין, אלס אן אמת אין גאנצען אפצושטעלען די איינוואנדערונג נאך קענעדע אויף די פאר חדשים ווינטער. מען ערווארטעט אז קומענדען פרילינג וועט דער באפעהל ארונטערגענומען ווערען אין די ארבייט וועט פארלעזעצט ווערען ווי פריהער.

אויסזיכטען אויף א אייזענבאהן סטרייק איבער גאנץ קענעדע

אטאווא, דעצעמבער, 6.

פון זיבעציג קוועלען איז געקומען א רעפארט צו די היגע ארבייטער קרייזען, דאס אין פאל מר. האנא, דירעקטאר פון די רעגירונג'ס אייזענבאהנען, וועט ניט צוריקציהען זיין באפעהל, אז אנגעשטעלטע אויף די רעגירונג'ס אייזענבאהנען האבען נגט קיין רעכט צו זיין קאנדידאטען פאר פארלאמענט מיטגלידער, דאן וועט ארויסגעשיקט ווערען אן אפשטימונג צווישען די אייזענבאהן־ארבייטער וועגען ארויסגעהען אויף א סטרייק אויף אלע ליניעס וואס באלאנגען צו דער רעגירונג.

האבען ניט מעהר וואס צו האנדלען

דער רעפארט זאגט דאס די ארבייטער פארשטעהער האבען באשלאסען מעהר ניט צו ווענדען זיך צו קיין איינציגען רעגירונג'ס פארשטעהער נאך וועגען פארדריגע באהאנדלונגען, וואראום סיי דער פרעמיער מר. מיהען און סיי דער ארבייטס מיניסטער מר. ראבערטסאן האבען ביידע זיך אפגעזאגט צו העלפען אין דעם. ביידע האבען ערקלעהרט אז דאס האט מיט זיי ניט צו טוהן.

ווילען ניט פארלירען די בירגער רעכט

פון זייט דער ראזיגער באפעהל איז ארויסגעגעבען געווארען עקזיסטירט צווישען די אייזענבאהן ארבייטער א שטארקע אומצופריעדענהייט. דער פראטעסט געגען דער רעגירונג אין דער קאמיסיע וואס פארוואלטעט די אייזענבאהנען איז דערגאנגען אזוי ווייט דאס די אייזענבאהן ארבייטער שטעהען גרייט צו פארלאזען די ארבייט, אין ניט צו דערלאזען צו באראבען זיך פון דעם רעכט אנצונעהמען אן אמט אין א רעגירונג'ס לעגיסלאטור.

די חסידישע טאכטער

אן אריגינעלער ראמאן אויס דעם פוילישׁ - חסידיש - אידישען לעבען

ספעציעל געשריבען פאר'ן "אידישען זשורנאל"

פון י. ב—ם

(113-טע פארזעצונג)

דער אווענט איז געוועזען א טריבער, און א רעגנעדיגער. עס האט אויסגע־זעהן ווי די נאכט זעלבסט וואלט זיך צו־וויינט און מיטגעטרויערט מיט הירשלען, וועלכער ווארט צו דערוויסען זיך זיין שיק־זאל פון דער געליעבטער זעלבסט.

א שטורעם ווינט האט געבלאזען, און געמאכט אזעלכע ווילדע קולות, ווי ער וואלט גרייט געוועזען אלעס צו פאר־ניכטען וואס וועט איהם אנטקעגען קומען אויף'ן וועג. די ווילדע קולות האבען אלע ווילע זיך צונעטראגען צו די קאלטע שויבען, און אנגעקלאפט אין זיי, ווי זיי וואלטען פרובירט אויסברעכען די שויבען, אריינרייסען זיך אינעווייניג און זיך באזעצען אין הויז.

אומעטיג איז געוועזען איבעראל. פון פיעלע פענסטער האבען פינקעלדיג זיך ארויסגעוויזען די חנוכה ליכטלאך וועלכע האבען מיט זייער ברענגען ארונ־טערגעיאגט דעם פראסט, און געווארפען א שיין דורך די פענסטער. שיינדעלע איז געזעסען און געטרוימט.

עס דערנאהענטערען זיך די מינוטען ווען מיין געליעבטער דארף קומען. צום לעצטען מאל וועט ער מיך איינשליסען אין זיינע ארעמס, איינזוינגען זיך אין מיינע ליפען און דאן — דאן — קיינ־מאל ניט מעהר — קיינמאל.... א פרעמ־דער וועט דאס געניסען. א מאן וועל־כער וועט מיר זיין געזעצליך, געזעצליכע קאלטע קושען, און וועלכע עס וועט בלויז עקעלדיגע תאוה זיין. אהן א פי־צעל ליעבע און פארגעניגען. מאן אויך שיינדעלע וועט זיין פארקויפט צו א מאן — ביי וועמען איך וועל בלויז זיין א מלבוש, א שעהן מלביש, מיך צו־נוצען צוליעב זיין פארגעניגען. צוליעב תאוה — און זעלבסט — זעלבסט? ווען איך וועל אין זיינע ארעמס ליגען וועל איך טרוימען פון הירשלען, פון זיינע זיסע רייד, פון זיין ליבען געזיכט, וועל איך מיך עראינערען פון מיין אמא־

ליגער ליעבע. וועל איך פארזוכען נאך אמאל דעם טעם פון הירשעלס א קוש, פיהלענזיין הייסען אטעם, אויף מיין צו־פלאמט געזיכט. איך וועל מיך דא־מאלס ווי א וואהנזיניגע פרובירען איינ־זוינגען אין מיין מאנס ליפען, דריקען איהם צו מיר. און וועל באנגענען — — געזעצליכקייט, פרומקייט, מען טאר ניט אזוי ווילד זיין. ער וועט מיך אפ־שטויסען, און ווען ניט, ווען ער וועט דאס ווערען, וועל איך זיך באלד אויס־ניכטערען, און אנשטאט מיין — ליעב־בען — טייערען — זיסען הירשלען פאר וועלכען איך בין בארייט מיין לעבען צו געבען, וועל איך געפינען א מאן, וועל כער וועט מיך עקלען, וועמענס אומאר־מונגען קענען בלויז ארויסרופען האס און עקהטאל. וועמענס ליפען עס וועלען זיין קאלט ווי די קאלטע שויבען יעצט. באגוזט מיט דיקען פראסט.

ווי עקעלדיג איך האנדעל, ווי געמיי־זאס, איך שטים צו צום מסחור וואס מיינע עלטערען מאכען מיט מיר. איך גיב זיי די ערלויבניש, אויסער זייער לעדער, מיך אויך צו פארקויפען, און איך זעלבסט וועל נאך דעם שטר־מכירה אונטערשרייבען. א קאנטראקט שליסט מיין טאטע מיט פרעמדע מענשען, וועל־כע קויפען מיך אפ פאר זייער זוהן אלס שפיעלצייג, פונקט ווי איך קויף א שעהן קליינע פיידעכס פאר א קלייד, און פונקטען שרייבען זיי אין דערין אז די סחורה מוז זיין שעהן, גוט, ניט פאר־פלעקט, געהארכזאם, און וואס נאך! — וואס נאך!

גאט! ווי אומבאוואוסט זיינען די וועלכע טוען אזוי? ווי ניט ריכטיג האנדלען דיינע מענשען לויט דיינע געזע־צען צו פארקויפען פארקויפטע נשמות און זיי צו האלטען פאראנטווארטליך פאר זייערע טאטען. צו האלטען פאר־שפארט שיכורע מענשען און פארלאנגען פון זיי דרך ארץ. וועניגסטענס אנ־שטענדיגע אויפפיהרונג.

ניין — האט שיינדעלע זיך זעלבסט געענטפערט. מיין ליעבע צו הירשלען וועט ניט זיין דורך קיין קאנטראקט, זאל דער גיהנום ווענגען וועלכען מיין מוטער האט מיר דערצעהלט פלאקערען גרעסער און העלישער, זאל מיין זינד זיין די גרעסטע אויף דער וועלט, וועל איך מיין ליעבע ניט פארקויפען. וועט קיין מאן אט יענעם ליעבעס קוש פון מיינע ליפען ניט ארונטער פרעסען.

הייליג און ליעב, זאל הירשעלס אומארמונג זיין ביי מיר. מיט פרייד און פארגעניגען וועל איך זיך עראינערען יענע מאמענטען פון אונזער ליעבע, און גרויס און שטארק זאל אונזער ליעבע זיין ביי דער הייליגער באגעגעניש. זאל הירשעל באקומען פון מיר אלעס וואס ער וויל, אום צו זיין שטארק און מעטטיג דורכצופיהרען זיינע פארלאנגען. זאל מיין ליעבע איהם קרעפטיגען און געבען כ"ט פארצוזעצען דעם קאמף וועלכען ער האט גענומען. פיל זאל דער ליעבעס בענקען זיין, איבערפילט מיט דעם שטראקסטען נעטראנק, און זאל ער טרונקען ביז צום שכרות.

דאס לעבען איז די פראסט, ווען זי דערזעהט ליבט, ווען זי דערפיהלט ווארעמקייט און אט יענע פראסט וועל־כע פארטונקעלט די אויסענוועניגסטע, וועלכע פארשטעלט די ליבט, דארף איך פארטרייבען, אט פאר יענער טדוויערי־גער צייט, מוז איך זיין לעבען דער־פרעהט. זאלען די היינטיגע ליעבעס מאמענטען זיין א דערקוויקונג פאר איהם אין יענעם מאמענט. ווען ער וועט אמאל זיך וועלען עראינערען אין זיינע פריידענס מינוטען.

מיין מאמע האט מיר געזאגט אז דאס איז א זינד, אז דאס איז אן עבירה, נו, וועלכעס איז ניט קיין עבירה? לויידען זיינען א מצוה? יסורים זיינען א מצוה? ליעב האבען איז אן עבירה, גע ניסען גליק איז אן עבירה? איז דען די וועלט בלויז אויף צרות נעשטעלט גע־ווארען, און ווען איך וועל אין מיין צימער זיצען עלענד, פארלאזען, א פרעמדער געזעצליכער ביי זער מאן, דאס מיינט מען? — דאס וועט זיין א מצוה — דאמאלס ווען אלע וועלען זיך פרעהען מיט מיר. וועל איך זיי האבען צופרידענגעשטעלט?

היינט — היינט פרעהען זיך מיינע עלטערען מיט מיין קאנטראקט, היינט שיכורען די מחותנים און טאנצען ווילד פאר פרייט, און היינט וועל איך יעד פון ליידענשאפט איבערגעגעבען פון אמת'ער אינבאפלעקטער ליעבע, זיך אנ־שיכורען פון מיין געליעבטען, פארטרינ־קען זיך אין דעם זיסען גיפט פון זיינע שמערצליכע ליפען, און פארגעסען א ווייל פון יענע גרויסע טעג וועלכע וועי־לען מיין צוקונפט זיין.

זיי שיכור — איך שיכור — זיי פרע־הען זיך — איך וועל מיך פרעהען — היינט — היינט — און מיט א יאמערדיג געוויין ארויפגעווארפען זיך ווי א וואהנזיניגע אויף'ן בעט און געביסען דאס קושען מיט די ציינער ווי זי וואלט עס צורייסען געוואלט.

(ווערט פארגעזעצט)

דער וואש טאג און רוקען וועהטאג

וואש - טאג איז דער אמווענינסטען וויכטיגער טאג אין די מעהרסטע הייזער, כאטש דער טאג פון אויסקעהרען די הויז איז ניט פיעל בעסער. ביידע טעג לעגען זיך שטארק אויף'ן רוקען.

די אנשטרענגונג פון וואשען פרע־סען און קעהרען צורודערט אפט די ניע־רען. דאס סיסטעם ווערט פארגיפטעט, און רוקען - וועהטאגען, רומאטיזם און שמערצען אין די גליעדער זענען דער פועל יוצא.

די ניערען - ארבייט מוז ארויסגע־רופען ווערען, — דער לעבער געבראכט צו פונקציאנירונג און דער מאגען רעגו־לירט דורך אזעלכע טריטמענטס ווי דר. טשייס'עס קידני - ליווער פילס.

די באקאנטע פרעסקריפשאן פון דעם בארימטען פראפעסאר פון רעסיט־בוך וועט אויך זיכער העלפען אין אייער נויט.

איין פיל איז א דאזיס.

25 סענט א באקס. ביי אלע דיע־לערס אדער עדמאנסאן, בייטס און קא. לימיטעד, טאראנטא.

Dr. Chase's Kidney-Liver Pills

וועט אפשאפען אלע מיידלאך וואס ארבייטען פאר רעגירונג

אטאווא, דעצעמבער, 6. סער דזשיימס לאהיעו, דער מיניסטער פון יענעם דעפארטמענט וואס דארף פאר־זארגען די צוריקגעקומענע סאלדאטען מיט ארבייט, האט צוגעזאגט דאס ער וועט אוועקשיקען אלע מיידלאך וואס ארבייטען אין זיין דעפארטמענט און אנ־שטעלען צוריקגעקומענע סאלדאטען. זיין ענטפער איז געווען אויף א בקשה פון ארבייטסלאזע סאלדאטען צו שאפען פאר זיי אביסעל ארבייט. זיי האבען בא־הויפטעט א זדי אנגעשטעלטע מיידלאך נויטיגען זיך ניט אין זייערע פארדיענסטע.

ארבייטסלאזער באגעהט זעלבסטמארד

ניט האבענדיג קיין ארבייט און זייענדיג ניט ביים בעסטען געזונט איז ארטהור פעהגלי ארונטערגעשפרונגען פון דער בריק איבער'ן רעווין שערבארן סט. מען האט ביי איהם געפונען אין קעשענע א בריעף אדרעסירט צו א פריינט אנזא־גענדיג איהם פארוואס ער ענדיגט זיין לעבען און בעטענדיג צו באערדיגען איהם.

פארלאנגען א באטאנישען גארטען

פראפעסאר טהאמסאן פון טאראנטא א יוניווערזיטעט איז נעכטען ערשינען פאר'ן סיטי קאונסיל און ערקלעהרט די נויטיגקייט פאר'ן שטאדט איינצוריכ־טען א באטאנישען גארטען. דאס איינ־ריכטען אזא גארטען דארף קאסטען דער שטאדט ארום א האלבען מיליאן דאלאר.

יעקב ס. בענעט
(פון בענעט און סטעפראן)
באריסטערס, סאליסיטערס, נאטאריעס
2901 דאנדעס סטר. וועסט טאראנטא
טעלעפאן דזשאנקשאן 3077
יוניאן טעלעפאן דזשאנקשאן 968

דר. ס. פערלמאן
דענטיסט
341 באטהורסט סטריט.
טעלעפאן קאלעדזש 5720
נים אכטונג אויף דער נרויסער עלעק־טרישער שילד.
ברידזש ארבייט צו מעסיגע פרייזען.
צעהן אין אוונט.

דר. ס. פיזוני
דענטיסט.
שמערצלאזע עקסטראקשאן פון ציינער
קאר. קווין און ספעדיינע עוו. רום 2.
טעלעפאן ארעליה 4067.

טעלעפאן ארעלייד 5615.
דר. ס. קייטס
דענטיסט
2184 קווין וועסט.
(קאר. מיקאל סטריט.)
טאראנטא.

דר. ב. לאנדוי
דענטיסט
אפיס
דאנדעס קאר. ספעדיינע
קאלעדזש 6073

דר. סיגעל
דענטיסט
425 בלור סט. וועסט
קארנער ראבערט סטריט
טעלעפאן קאלעדזש 2820

נאך 2 טעג
זענען פארבליבען
ביז מיטוואך
דעם 8-טען דעצעמבער
ווען איהר קענט קומען אין
חזן קאפלאנ'ס
שיפס-קאנטאר
צו ווינשען א גליקליכע רייזע צו
שמואל שראט
און
אהרן קאנטין
וועלכע פאהרען אפ נאך פוילען, גאליציע, רומעניע, אוקראינע, ליטאווניע און ווייס רוסלאנד
צו טאן די גוטע ארבייט וועלכע חזן קאפלאן האט זיך אונטערנומען עס בלייבט נור איבער פאר אייך צו טאן אזוי שנעל ווי מעגליך אלעס וואס איהר קענט פאר אייערע פריינד אין אייראפא דורך
חזן קאפלאנ'ס אפיס
ווייל איהר זייט די איינציגע אויך וועלכע זיי האפען פאר שטיצע פאר די לעצטע 15 יאהר וואס חזן קאפלאן איז אין טאראנטא, האט איהר זיך שוין איבערצייגט. דאס זיין מאטא איז אימער: ווייניגער צו צוזאגען און מעהר צו טאן וואס דאס האט זעהר פועל צו בארייטען אום אייערע פריינדע זאלען גוט און ערנטליך באהאנדעלט ווערען.

M. KAPLAN and Sons
Bankers
92 Queen St. Toronto

צו פערמיטען

צו פארדינגען א פלעט פון דריי רומס מיט אלע קאנוויניענס סינק אין קיטשען סעפרעט גאז מיטער, פאסיג פאר א קליינע פאמיליע, קען גלייך אריינמופען 43 סט. פעטריק סטריט, נעווען וויטאס סט. 3874—12—9)

צו פארדינגען פלעטס פאר מאנו־פעקטשורינג אדער לייכטע ווערהאוזעס, נאכפרעגען 75 דאנדעס סטריט איסט. קארנער דאנדעס און באנד סטריט. 3872—12—14)

א פלעט פון 3 רומס צו פארדינגען, סעפרעט מיטער און א סינק אין קיטשען, און אלע אנדערע קאנוויניענס. נאכפרעגען 173 באלדווין סטריט.

צו פארדינגען א הויז פון אכט רומס קען גלייך אריינמופען. נאכפרעגען 153 קווין וועסט. 857—12—7

צו פארדינגען איינע אדער צוויי ניי דעקארייטעט רומס. גוט פאר א קא־פעל, אדער סינגעל. אלע קאנוויניענס, פאן קאלעדזש 4764, 32 בראנזוויק עוו. 13848—12—7

צו פארדינגען א פלעט פון 3 רומס. אלע קאנוויניענס, סעפרעט גאז, עלעקטריק פיקסטשורס. פאסיג פאר א יונגער קאפעל. רומס ווערען ליידיג היינטיגע וואך. סינק אין קיטשען און וואנא בליינדס. נאכפרעגען 87 באלדווין סטריט. 862—12—13)

איבערצוגעבען א הויז פון 7 רומס מיט אלע קאנוויניענס מיט איניגע שטיק קאך פוירניטשור. מען קען גלייך אריינ־מופען. נאכפרעגען 209 קווין סטריט וועסט. 13866—12—9)

צו פארדינגען א קארנער סטאר מיט 6 רומס אויף'ן קארנער טעראלי און עלעם סטריט. נאכפרעגען 296 ספעדיינא עוו. 13870)

צו פארדינגען א פלעט פון 3 רומס מיט אלע קאנוויניענס. נאכפרעגען 696 ריטשמאנד סט. וועסט. טעלעפאן ערד־לייד 3624 871—12—9)

צו פארדינגען א ווינטער סטייבעל, מיט צוויי פלארס. גוט אויך פאר א גא־ראדזש. נאכפרעגען שלעזינגער 250 ספעדיינע עוו. 3863—12—7)

צו פארדינגען א פלעט פון דריי רומס. אלע קאנוויניענס, ניי דעקאריר־טעט. אויך א טעלעפאן. נאכפרעגען 453 ריטשמאנד וועסט. טעלעפאן אדעלייד W 6867 3853—12—8)

ארבייטער פארלאנגט

פארלאנגט א פעהיגע יונגע מיידעל אלס סטאקקיפער און ספולער. נאכ־פרעגען היי קלאס עמבראדערי קא. 431 קינג סט. וועסט. 13868—12—9)

א פארהייראטער מאן זוכט ארבייט, האט א פערד און וואגען. ווילליג צו טון יעדע ארבייט. פרעגען שריפטליך "זשור־נאל" באקס 509. 828—12—9)

אן עלטערע פרוי איז ווילליג צו געהן אלס ווארטס פרוי, נאכפרעגען 22 סאהא סטריט

עקספיריענסד פאר פינישערס פאר־לאנגט. נאכפרעגען 168 בעי סטריט קארעטצקי ברידער. 873—12—8)

פארלאנגט א פרוי אדער א מיידעל פאר לייכטע הויז ארבייט אין גאלט אנ־טעריא. גוטע בעהאנדלונג און גוט גע־צאהלט. נאכפרעגען 84 ד'ארסי סטריט. 13869)

פארהיט אייערע אויגען

אין די קאלטע ווינטערן וועט איהר וועלען זיצען אין הויז, דערפאר דארפט איהר אייך פארזארגען מיט באקוועמע אויגען גלעזער צום לעזען. אויגען ווערען זעהר פארזיכטיג עקזאמינירט, און גלע־זער ווערען פארקויפט פאר זעהר מעסיגע פרייזען. גלעזער צום לעזען פון $3.50 און העכער. פאטראניזירט דעם איינ־ציגען אידישען אדווערטייזמען אפטא־מעטריסט אין שטאדט.

אויב איהר קענט ניט קומען צו אונז אין אפיס אונטערזוכען מיר אייערע אוי־גען ביי אייך אין דערהיים.

Dr. LOUIS WINKLER
Registered Optometrist and Optician
390½ Yonge St. Ad. 5671
With N. Jacobs' Jewelers

ווען איהר קויפט און ערמי־טעל דערמאנט דעם "אידישען זשורנאל"..

ביזנעס פיינען און צו פערקויפען

איבער צוגעבען א גראסערי סטאר גאראנטירט א גוטען לעבען צו מאכען. גוטע סטאק און פיינע פיקסשורס, נאך־פרעגען 129 אגוסטא עווניו. 3860—12—7

$5000 א גוטע הויז אין גרענדוש עווניו, כמעט ניי, בריק, 8 רומס, אלע קאנוויניענס, עלעקטריק, נאכפרעגען ער־מאנד לעפינורע 152 בעי סטריט רום 101 3841—12—8

ספעציעל פאר פרויען.

איהר באקומט צו קויפען נייע שייטלען ווי אויך צו פיקסען אלעס אין האר אר־בייט. אויך מאך איך א ספעציעלען באראיין היינטיגען מאנאט אין פלוכטען. די וועלכע האבען אויסגעקעמטע האר, מאך איך פון זיי פליכטען. יומאן הער שאפ, 153 דאנדעס וועסט. 1010—12—21

אלע איבערגעלאזענע סוטס און אווערקאוטס פון אונזערע דרייסיג ברענט־שעס איבער גאנץ קענעדע, וועלען אויס־פארקויפט ווערען צו $14.00 א שטיק. איינציגע פאר הויזען צו $3.95, באזונ־דערע וועסטען צו $1.50. אין פיעלע פא־לען זענען אט דיזע פריזען צוויי דריטעל ווענינער ווי זייער פאקטישע ווערט. סוחרים דארפען קויפען דיזע סחורה און זיי וויעדער פארקויפען צו זייערע קאס־טימערס. קלוגע מענער וועלען קויפען צוויי און דריי סוטס און אויבערקעך צו דיזע פרייזען.

צום אויספארקויפען אין 282 יאנג סטריט, ענגליש און סקאטש וואולען קאמפאניע. 1052—12—30)

צו פארקויפען א דזשענטס פוירני־שינג און קלאדינג סטאר. פארזיכערט א לעבען צו מאכען. אורזאכע פון פארקוי־פען, איינגעטימער געהט אין מאנופעק־טשורינג ביזנעס. נאכפרעגען 541 קווין סטריט וועסט. 13831—12—16)

עס וועט זיך אייך זעהר גוט באצאה־לען ווען איהר וועט מיט אונז זיך דורכ־שמועסען ווענען קויפען אדער פארקויפען שטאדטישע אדער קאנטרי פראפערטי. לעזער פון דיזער ציטונג, פריבירט אונז און איהר וועט אייך איבערצייגען. קומט אדער טעלעפאנירט.

ע. וו. גאלדינג קאמפאניע, לימיטעד 11 עדלייד סטריט איסט, טאראנטא. טעלעפאן מיין 6510. 13839—11—4)

א ליידיס רעדי טו וועיר ביזנעס אין קווין סטריט. דער בעסטער בלאק. א לאנ־גער ליעס, צו פארקויפען מיט אדער אהן סטאק. ווענדעט זיך באקס 510 אידי־שער זשורנאל. 13836—12—7

צו פארקויפען א ליידעס טיילארינג און רעדי - טו - וועיר סטאר. א לאנגער ליעס. אורזאכע פון פארקויפען, קען ניט אטענ־דען די ביזנעס. נאכפרעגען 2966 דאנ־דעס סטריט וועסט. אדער טעלעפאן דזשאנקשאן 4140. 13865—12—14)

צו פארקויפען א זעקס רומיגע הויז, פראנט בריק לאט 130 ביי 16½ פיס 3 באר, גאז און אלע קאנוויניענס. נאכפרע־גען ביים איינגענטימער 173 קלינטאן סט. 13864—12—8)

צו פארקויפען א ליעס און פיקסטשורס גוט פאר עני ליין ביזנעס אין בעסטען געגענד פון סיינט קלעיר עוו. נאכפרעגען ביי טעלעפאן קענוואור 5966. 3849—12—7)

צו די שניידער טרייד!

מיר פארקויפען שניידער טרימינגס ביליגער, ווי איבעראל און איהר אלע שניידער זאלט דא געדיינקען און קויפען אייערע טרימינגס אין א פלאץ, וואו איהר וועט שפארען געלט און ווערען ריכטיג באהאנדעלט. אויך קויפען מיר אפ טרימינגס פון אייך. ווען איהר האט וואס צו פארקויפען און אלעס, וואס איהר דארפט, איז אונז צו טעלעפאנירען און מיר וועלען שוין צו דעם אטענדען. פארסעלס העכער פון $3 דעליווערען מיר צו אייך, עס מאכט ניט אויס וואו דאס איז. ארדערס אויסער טאראנטא שיקען מיר צו אייך צו יעדער צייט. ביק און קא. 279 קווין סט. וועסט. טע־לעפאן אדעלייד 1493 אדער קאלעדזש 8110. 9051—12—5

א הוסט איז א סימן פון קו־מענדער ערנסטער געפאהר באפרייט זיך פון דעם גלייך מיט א דאזע פון "דר. מייסיס קאף באל־זאם". קיין אנדער מעדיקאמענט גלייכט זיך צו דעם, אבסאלוט גא־ראנטירט. פרייז 35 סענט. צו באקו־מען בלויז ביי
Claude J Halloran
דראגיסט.
292 Dundas W. Cor. Centre Av.
טעלעפאן ארעליה 1281.

ביזנעס שאנסען!

טעלעפאנירט ארעלייד 153.
פאר מעסענדזשער.
אלע סארטען שערען געשארפט און גע־שליפען פון 10 סענט און העכער. אלע סארטען רייזערס, בליידס געשארפט. אויך די געוועהנליכע רייזערס געשארפט און געשליפען און אריינגעשטעלט נייע הענטלאך צו רייזערס.
מיר קומען נאך דער ארבייט.
די אלבערט שארפער רייזער
180 באטהורסט סט. טאראנטא, אנט.

רופינג, וויליאם סאלטער, 152 בעי סטריט, ארעלייד 1098, דזשעראלד 496 1061—12—28)

הויז רעפער קא. לימיטעד
152—4 בעי סטריט
מיר קוקען איבער און פארריכטען אלעס נויטיגעס אויף בילדינגס פון סעלער ביז'ן דאך.
טעלעפאן ארעלייד 1098
1061—12—28)

פייפערהענגינג און פיינטינג.
דער אלטער באקאנטער פייפערהענגער און פיינטער פייפערט מיט די שעהנס־טע פייפער און די בעסטע פיינט.
סעם קייטס, 166 אסינגטאן עווניו טעלעפאן פארקדייל 3394.
3340 —12—1'

מיר רעפּיירען אלע סארטען סטאוס און קליינען פארניסעס צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מאכען אייער אלטען סטאוו אויסקוקען ווי ניי. 80 דזשעראלד סט. וועסט. טעלעפאן ערלייד W 5198 13505—1—1)

דעכער פיקסען.
מיר מאכען נייע גרעוועל דעכער און פיקסען אלטע, מיר מאכען פארשידער־נע פוירנים ארבייט. גוטע באהאנדלונג גלייך אטענדעט. אלע ארבייטען גא־ראנטירט און צו די ביליגסטע פרייזען. אימפיריאעל רופינג און טינסמיטינג קא. 95 עלם סטריט. טעלעפאן ארע־לייד 7631.
3771—12—24

האפמאן פייפערהענגער
פיינט און פייפערט צו די ווינטער פרייזען, 1 אלסטער סטריט, טעלעפאן קאלעדזש 3023.
3591—12—10)

פלאמבינג און היטינג קאמפארד קאמ.
מיר מאכען נייע און פיקסען אלטע פלאמבינג. שנעלע באהאנדלונג. צו־פרידענהייט גאראנטירט.
434 קווין סט. וועסט טעלעפאן קא־לעדזש 2784.
711—12—18

קארפענטערס.
מיר מאכען סטאר פיקסטשורס און אפיס ארבייט, ווי אויך הויז אלטעריי־שאנס, צו ביליגסטע פרייזען. טעלעפאן קאלעדזש 7306 אדער 171 יוקליד עוו. מר. סטיינער.
13855—12—19

דעכער פיקסען.
מיר מאכען נייע גרעוועל דעכער און פיקסען אלטע, און פוירנים ארבייט. גלייך אטענדעט צו די ביליגסטע פרייזען. אלע ארבייט איז גאראנטירט, די דזשע־נעראל רופינג און טינסמיט קא. 374 אסינגטאן עווניו, פאן קאלעדזש 677.

קאהען און קאהען
באריסטע'ס און נאטארים פאבליק
א. א. וו.
סאן לייף בילדינג
60 וויקטאריא סטריט.
מעין 2684.
אברהם קאהען הילקרעסט W 4855
סעמיועל קאהען דזשאנקשאן 2619.

אויפמערקזאם
מיר מאכען דעכער און מיר פיקסען אלטע. אויך מאכען מיר רינוועס און אלע בלעכער ארבייט. אויך שטעלען מיר ארייין נייע פארניסעס און פיקסען אלטע נאכפרעגען ד. ליען 1072 קווין סטריט וועסט. טעלעפאן פארקדייל 6076.

סיטי דיי ווארק
351—349 קאלעדזש סטריט.
מיר נעהמען אן ארבייט צו קלינען, פארבען און פרעסען. אונזער טראק וועט קומען צו אייך ווען איהר וועט אונז טע־לעפאנירען.
מיר רענטען אויך פול דרעס סוטס און סילק העטס. טעלעפאנירט קאלעדזש 2628.

הארדוואוד פלארס
קליר אק פאר 35 סענט א סקוועהר פוט, אנדערע גריידס פאר 23 סענט, געלעגט און געפינישט קאמפליט.
לערד 1 קין סטריט טעלעפאן דזשע־ראַרד 6029.
570—12—8

אין „פאלים קאורט"

שוין איין סענסאציע

געדענקט איר נאך דעם נאמען דזשאן האוטי?

ערשט מיט עטליכע טעג צוריק איז דער נאמען געווען אויף אלעמענס ליפען און ווען מען האט דעם ראזיגען דזשאן האוטי געבראכט פון ווייטע ארט־גאז, לעצטע וואך, אין אונזער „פאליס־קאורט" אויף די קלאגעס פון בארויבען און קרענקען דעם מיליאנער עמבראז כמאל, האט די־ יענעם טאג געטאן הויעך אין סיטי האל. דער געריכטס־צימער און די קארידארס זענען געווען איבערפילט מיט מאסען מענשען, וועלכע האבען געוואלט כאפען א קוק כאטש מיט איין אויג אויף דעם בארימטען דאוטי.

נעכטען איז דאוטי ווידער פארגע־בראכט געווארען פאר דעם ריכטער און ס'איז שוין געווען שא־שטיל. קיינער האט זיך נישט געשטויסען, געשטופט, גע־שטורעמט די האלז. האוטי איז שוין גע־...

מאר, קענסטו פארבלייבען דא, אויב נישט מארש קיין האמילטאן!

קיין ליגנער איז ער ניט

פרעד לוקא האט פארקויפט בראנ־פען און געווים האט ער געטאן אלעס אין דער וועלט. אז מען זאל אים נישט כאפען. אבער אז עס האט אים גוט געהאלפען קיין קונצען און ער איז פארט אריינגעפאלען, האט ער דעם „טראבעל" אויפגענומען ווי א מאן.

— איך בין מאכע א בראנפען ־ הענד־לער — האט לוקא געזאגט צום ריכטער — אבער קיין ליגנער בין איך נישט. יא, איך האב פארקויפט און מיר קומט א שטראף.

— אט אזוי האב איך ליעב — האט געשמייכעלט דער קאלאנעל — איך קען דיך נישט געבען קיין קנס און בעקעל דערפאר, אבער קיין דושייל וועל איך דיר אויך נישט געבען. בלויז טויזענט דאלאר שטראף.

...

זינגע ארער הייליג

...

ער וועט דארפען לאנג זוכען

...

אפשר וועט דאס העלפען

...

ד"ר וויצמאנס ערקלערונג וועגען דער קאנט אין די פארשידענע אר־ביים אין ארץ ישראל

פון לאנדאן שרייבט מען צום א. ה. ב.

אנהויבענדיג דעם קאמפיין פאר קרן היסוד האט ד"ר. חיים וויצמאן, פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאני־זאציע אין משך פון די לעצטע וואכען פאר די פארשטעהער פון פארשידענע אידישע חברות און שוהלען אין לאנדאן און אויף א מיטינג אונטערן פארזיץ פון סער אלפרעד מאנד, געגעבען פאל־גענדע ערקלערונגען וועגען דעם אוצטי־גען מצב אין דער ציוניסטישער באווע־גונג און וועגען די פארשטעהענדע אר־ביטען אין פאלעסטינא: ...

מיליאן פונט. די שטרעקע איז אבער נאר א דריט חלק פון דער אידישער קאל־לאניזאציע.

2. ארץ ישראל האט נים קיין קוילען און נים קיין נאפט — די נויטיגע ברען און באהייצונג שטאפען פאר יעדער אינדוסטריע. עס איז אבער דא א מעג־ליכקייט אויסצונוצען אלס טרייב קראפט אין דער אינדוסטריע די וואסער קראפט פון די טייכען אין ארץ ישראל. א פראי־עקט פון דער ארבייט איז שוין צוגעגרייט ...

...

ענגלישע קאמיטע שיקט הילפס ארטיקלען קיין אוקראינע

אין א בריעף וואס די דזשאינט דיסט־ריביושאן קאמיטע האט געקראגען פון טשארלס מאטעפיארע, דעם עהרען סעק־רעטער פון דער ענגלישער קאמיטע צו העלפען די אידישע מלחמה לידענדע אין רוסלאנד ווערט געמאלדען, אז די קא־מיטע האט באשטימט 6 טויזענד פונט ...

די ענגלישע קאמיטע האט אויך גע־שיקט 3500 פונט צום אידישען נאציא־נאל ראטה אין קאוונא און 500 פונט פאר די אידישע יתומים הייזער אין גא־ליציען.

אידישער שרייבער פאר איין געגרינדעט אין לאס אנדזשעלאס

אין לאס אנדזשעלאס קאליפארניע האט זיך א דאנק דער איניציאטיווע פון מר. א. גרעי, רעדאקטאר פון דער דאר־טיגער טעגליכער „צייט" געגרינדעט א שרייבער פאראיין וועלכער זאל אויפפאסען אויף די שרייבער אינטערעסען.

די באאמטע פונ'ם פאראיין זיינען:

א. גרעי פארז.

ל. מאלאמוט, וויצע פארז.

מ. ריינהארט, סעקרעטער,

י. רייזבארג טרעזשורער.

א. ראבינאוויטש סעקרעטער.

דער פאראיין וועט אויך אריינגעה־מען עהרען מיטגליעדער, און עהרען מיטגליעדער אין פאראיין וועט ווערען דער וואס וועט ביישטייערען הונדערט דאלאר.

דעם לטזערס ווינסעל

געעהרטער רעדאקטאר.

אין נאמען פון די אידישע אומגליק־ליכע פארהאלטענע אימיגראנטען ער־לויבט מיר צו פראטעסטירען געגען הער וואלדימיר גראסמאן וועלכער האט אין זיינער א קארעספאנדענץ אין „טאג" פארצייכענט די אידישע אימיגראנטען אלס א סאציאל פארפוילטער עלעמענט, און אז ביי זיי איז איבערהויפט ניטא קיין גייסטיגער פארשטענדניס פאר מא־ראל.

איך גלויב אז דאס קאנאדער אידען־טום ווייסט ווי אזוי אפצושאצען דעם יעצטיגען אימיגראנט, און פארשטעהן זיין רייפקייט.

מיט אכטונג

אשער ווינפעלד.

...

גאניזאציעס וועלכע וועלען מיט־... טען ביי דער אויפבויאונג פון ... טינא. חוץ דעם וועט נאך ... שלאסען ווערען א באזונדערער אפ... צווישען דער ענגלישער רעגירונג ... דער ציוניסטישער ארגאניזאציע ... דער געגענזייטיגער באציהונג און ... קינדערס וועגען דער עווענטועלער באשטי־מונג פון דעם הויכ קאמישאנער.

דאס אידישע לעבען אין כארקאוו

(פארזעצונג פון פירוש 4)

איים, ... וועט דער קאמיטעט נישט ... ארבייטס ־ פעהיגע ... קאנטראקטאר ... הילף אויף א פריוואט געזעלשאפט־ליכען אופן — איז איצט אין רוסלאנד נישט מעגליך. (מ'קען נישט לבישל העל־פען א בעל־מלאכה מיט מאשינען, ווייל אלע מאשינען זענען רעקווירט.

או סער דעם איז בכלל נישט מעגליך ספעקולאציע. אז די בירגערליכע און קאמוניסטישע עלעמענטען זאלען זיצען ביי איין טיש. און לעצטענס איז ...

...

מערידען

מערידען. קינג אפעראציעס נויטיג. ד"ר. טשיטשעלס זאלב וועט מאמענטאל אויסהיילען און פארהיטען אן איבריגע רפואה. 60 סענט א באקס ביי אלע געשעפטסלייט, אדער עדמאנסאן, בייטס און קאמפ. לימיטעד, טאראנטא. סעמפעל באקס פריי. אויב איר דערמאנט דיזע צייטונג, און לייגט אריין 2 סענט סטעמפ פאר פאסטערוש.

שפארט איין און זעהט אויך אז אייער קינד זאל שפארען

מיט איין דאלאר קענט איהר עפענען אן אקאונט און אוועקלעגען דעם פונדאמענט פאר אייער צוקונפט

יעדער דעפאזיטאר באקומט אהיים א שעהנע סייף אין וועלכער ער קען שפארן קלענערע סומען

געוואוינט אייער קינד עס זאל זיין שפארזאם

ה. ווינבערג

BANKER

253 ... סטריט וועסט

אין אפיס פון „אידישען זשורנאל"

„געשמאק א מחיה!"

דאס וועט איהר הערען זאגען וועגען פאי וואס איז געמאכט מיט

קריסקא

דער בעסטער און פארעווער פעט צום פרעגלען און צו באקען

פאי וואס איז געמאכט מיט קריסקא צוגעהט פשוט אין מויל און שאפט א נייעם אפעטיט. אפילו נאך א זאטען מאהלצייט. עס איז אזוי פיין געבאקען אז עס צוגעהט זיך ווי נור דער גאפעל פיהרט עס אן. אפילו דיא אונטערשטע סקארינקע וואס איז געווען ליך הארט, שניידט זיך אזוי לייכט וויא דיא אויבערשטע. ווערט ליך א מאכל מלכים — פריש, געשמאק און בע'טעם'ט אין יעדען פרט.

נאך א וויכטיגע מעלה האט קריסקא וואס עס איז א פארעווער פעטס. א פאי גע־מאכט מיט קריסקא קען מען דערלאנגען צום טיש נאך א פליישיגען מאהלצייט און נאך א מילכיגען מאהלצייט אהן איינענער געלבען חשש.

א הכשר געפינט זיך אויף יעדע קאן.

צו בעקומען אין אלע גראסערי סטארס

POLISH-AMERICAN NAVIGATION CORPORATION

דער ערשטער סטימער GDANSK וועט אבפאהרען פון ניו יארק, דירעקט נאך דאנציג

ארום דעם 16־טען דעצעמבער, 1920

די נייעסטע, באקוועמסטע און מאדערנסטע איינריכטונג. אנגענעהמע אומ־געבונג, בעסטע בעדינונג, די גאנצע שיף, אויך די שפאציר־דעקס איז איבערגעגעבען פאר דער בעקוועמליכקייט פון דריטע קלאס פאסאזשירען.

C. B. RICHARD & Co. GENERAL PASSENGER AGENTS 29 BROADWAY : NEW YORK Telephone. Whitehall 500

THE DAILY HEBREW JOURN[AL]
E. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of O[ntario]
• PUBLISHED BY •
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., L[td.]
254 - 258 Queen Street West   Telephone Adelaide
Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six [Months]
Single Copy —3 cents.
Entered as Second Class Mail Matter at G. P. O. Toronto O[nt.]
January 22nd 1913

עס דארף באקעמפט ווערען

איף אן אנדער זייט פון דיעזען נומער וועט דער לעזער געפינען א באריכט פון דער לעצטער זיצונג פון היגען „טריידס און לייבאר קאונסיל“ וואו עס איז באהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער צוזאמענארבייט פון ווייסע פרויען און כינעזער אין רעסטאראנען.

דער סיטי קאונסיל האט לעצטענס אנגענומען א באשלוס פארבאָטענדיג כינעזער צו באשעפטיגען ווייסע פרויען. די פארארדנונג האט אין געזאלט אריין אין קראפט אבער דער אטוירני־דזשענעראל האט עס אנגעהאלטען דערווייל. און געוויסע יוניאנס האבען דאריבער פארלאנגט אז דער „טרייד און לייבאר קאונסיל“ זאל פאדערען די באלדיגע דורכפירונג פון דער פאראָרדנונג.

באטש אונזער ארבייטער קאונסיל איז באקאנט מיט זיין ראדיקאליזם, האט אבער דער קאונסיל ניט געזוען ראדיקאל גענוג ארויסצוטרעטען ענטשיעדען געגען דער פארארדנונג און האט באשלאסען נאך צו פארהאנדלען וועגען דער פראגע.

פאר פראגרעסיווע ארבייטער האט ניט געדארפט זיין קיין פראגע הערשען דעם וואס פאר א שטעלונג צו נעהמען צו אזא פראגע. די פארארדנונג פון דעם סיטי קאונסיל איז א פאראורטייל געגען ארבייטער פון א געוויסען פאלק און אומבארעכטיגטע שענדליכע אינסטיטוציע געגען דעם גאנצען פאלק.

די כינעזער זיינען פונקט אזוי ערנסטליך און מאראליש ווי די קאנאדיער און אייב צווישען זיי זיינען דא פארברעכער זיינען זיי אונטערוואָרפען דעם געזעץ פונקט ווי אלע. די ארבייטער האבען געדארפט זיין די ערשטע צו ווערען א צד צו דער העצעריי אויף „געלע“ און די ערשטע צו באקעמפען עס.

זיכער דארפען די אידישע ארבייטער יוניאנס וועלכע זיינען אנגעשלאסען אן דעם קאונסיל באקעמפען די פארארדנונג. ווער, ווער, אבער אידען האבען דאך געזוים דעם טעם פון ראסען־בלבולים און ראסען־פארפאלגונגען און עס איז זיכער אונזער חוב צו באקעמפען די העצעריי אויף די כינעזער.

אויב מען קען העצען אויף איין פאלק, אויב עס ווערט קאלטבלוטיג אנגענומען די שטעמפלונג פון א גאנצען פאלק אלס אן אונמאראלישעס, ווערט דערמיט צוגעגרייט דער באדען פאר עהנליכע בלבולים אויף אנדערע ארביטעס־פעלקער.

דאס דארפען מיר אויך געדענקען.

האלט עס שוין ביי שלום אין אירלאנד?

צוזאמען מיט די פיעלע ידיעות וועגען די אומרוהען אין אירלאנד, וועגען די פיעלע אנפאלען פון ביידע זייטען, קומט אויך די נייעס וועגען שלום אונטערהאנדלונגען וועלכע האבען זיך דארטען אנגעהויבען.

מען שלאגט פאר, אז עס זאל ערקלעהרט ווערען א וואפען־שטילשטאנד אויף א חודש צייט, און אז אין פארלויף פונ'ם חודש זאל געזוכט ווערען א וועג אויסצוגלייכען אלע ספסוקים. און צום פארשלאג ווייזט אוים שטימען איין אלע צדדים.

די ארבייטער קאמיסיע וועלכע געפינט זיך יעצט אין אירלאנד, זוכט צוזאמענצוברענגען נעהנטער די פארשידענע שטרייטענדע גרופען, און לאיד דזשארדזש האט זיך שוין ווידער א קליינע געטון, און איז שוין ניט אזוי איינגעשפארט ווי בשעת מען האט פון איהם פארלאנגט, אז ער זאל פארהאנדלען מיט די שין פעינערס. ער רעדט שוין יעצט אויך וועגען פארשטענדיגונגען און וועגען ארדנונג אין אירלאנד.

די פאטירונגען אין אירלאנד האבען דארום אנגענומען א גאנץ נייע ווענדונג. א ריכטונג צום גוטען. אבער אין גאנצען גלאטיג קוקט אוים די זאך ניט צו זיין.

ווען לעצטע וואך זענען אין אירלאנד ארעסטירט געווארען א רייהע פיהרער פון די שין פעינערס, האט מען פון „דאונינג סטריט“ ערקלעהרט אז די רעגיערונג האט גאר ניט צו טון מיט די ארעסטען. און יעצט האבען דעם מאנכע צייטונגס־קארעספאנדענטען פאלגענדעס צו דערצעהלען:

לאיד דזשארדזש האט שוין פאר די לעצטע עטליכע וואכען אנגעפיהרט פריוואטע פארהאנדלונגען מיט די שין פעינערס, און ארטור גריפיטס און די אנדערע פיהרער דייערע, האבען געדארפט באזוכען „דאונינג סטריט“ אין די אינטערעסען פון דיעזען שלום. זענען אבער מאנכע מיטגליעדער פונ'ם קאבינעט ווי אויך „דאבלין קעסל“ די רעגיערונג פון אירלאנד קעגען שלום. זענען זיי פשוט געגאנגען און ארעסטירט די שין פעין פיהרער.

און די רעאקציאנערע עלעמענטען פונ'ם קאבינעט זענען נאך אזוי שטארק גענוג, און מיט ציפיעל זיכערהייט קען דארום נאך ניט באשטימט ווערען, צי האלט עס שוין ביי שלום אין אירלאנד.

איף אונזער קאנעדע איז אויסגעפאלען דער גורל צו ווארפען די עקסטרעמסטע עהד אויפ'ן באריהמטען ארטיקעל צעהן פון דער נאציאנאלער קאנסטיטוציע.

די רויבערייען פארמעהרען זיך איף אונזערע גאסען — זאל עס זיין אן אנצייכען פון גוטע צייטען, אז טאראנטא האט באקומען א סך גבירים און וועמעס פאר רויבער דא צו מאכען „דזשאבס“, אדער איז עס גאר א צייכען פון שלעכטע צייטען, און מענשען נעהמען זיך צו רויבעריי ווען ארבייט איז ניטא.

דער גלח דר. לוטאסלאווסקי

(בילדער פון היינטיגען פוילען)

פון ז. אלרא.

די וואהלען פון פוילישען סיים זענען זיכער געווען דורכגעפיהרט אויפ'ן ברייטסטען דעמאקראטישסטען יסוד, וואס באפרידיגט אפילו די שטארקסטע אנהענגער פון דער פאלקס־הערשאפט און דעמאקראטיע. וואס פאר א סורפריז איז דער רעזולטאט פון די דאזיגע וואהלען אין זייער צייט געוועזען פאר אט די אנהענגער פונ'ם פאלקס־ווילען. אהינגעדרונגען פון מזרח און פון מערב מיט די פלאמען פון דער רוסישער און דייטשער רעוואלוציע, דורכגעפיהרט אונטער די לאזונגען פון מאדערנע סאציאלע פראבלעמען, אויסגעקעמפט מיט די מעטאדען פון דער ניי צייטיגער וואהל־טעכניק — האבען דאך אט די וואהלען אריינגעפיהרט אין פוילישען קאנסטיטואירענדען סיים א אונגעוועהנליך שטארקע גרופע פון גלחים, דיפערענצירט און איינגעטיילט לויט די פארשידענע דיפערענצירונגען פון די פוילישע צאלרייכע פארטייען.

איז דאס געווען א צופאל? איז אפשר דער קאטוליציזם אין פוילען, וואו ער איז ווירקליך א פאפולערער פאלקס־גלויבען, ווירקליך געווארען אזוי פאלקסטימליך דעמאקראטיש, אז ער רעפרעזענטירט אויך די וועלטליכע און סאציאלע שטרעבונגען פון די מאסען?

אויפ'ן גרויהען פאן פון דער געדיכטער, מאהלעריש געקליידעטער, פויערי מאסע און שטאטישע האלב־אינטעליגענטען, וואס פארנעהמען דעם גרעבסטען טייל זיין ערטער אויף די געזעצגעבערישע בענקלאך פונ'ם פוילישען סיים, שטארט און שיינט ארויס, ווי א פיהרענדער מת פון א שווער־באוועגליכען פיעל־קעפיגען קערפער — די גלחים גרופע.

חוץ די סאציאליסטען און נאטירליך, די אידען, האט זיך יעדע גרופע איהר איינעם גלח אדער איינינגע גלחים. דאס לאזט זיך מערקען. ניט נאר פון דער ריין אפטישער בעאבאכטונג: דאס טרעט ארוים גאנץ באשיינפערליך אין יעדען מעהר וויכטיגער דעבאטע. דאס האט ארויפגעלעגט א שטעמפעל אויף דעם גאנצען גייסט פון דער ביז איצטיגער געזעצגעבערישער טעטיגקייט פונ'ם סיים.

מינדערצעהליג זענען די אינטעלעקטועלע כחות, וועלכע די באמת דעמאקראטישע וואהלען האבען אין סיים אריינגעבראכט. די וואס רעפרעזענטירען אט דעם אינטעלעקט, זיינען געקליידעט אין שווארצע לאנגע סוטאנעס — דער שטענדיג געטראגענער לבוש פונ'ם קאטוילישען גלח. ס'וואלט געווען זעהר באנאל און ווירקליך אויך זעהר ווייט פון אמת צו דרש'ענען א גזרה שוה צווישען אט דעם שווארצען לבוש און אלע זייערע טרעגער אין דעם פוילישען סיים און זייער פאליטישער און געזעצגעבערישער טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון אלע מאדערנע סאציאלע, מלוכה'שע פראבלעמען. ניט אלע זיינען גלייך אין זייערע אנשויאונגען, וויסען, טעמפעראמענט און באגאבונג. חוץ דער זארג פאר דער רעליגיע, זיינען זיי, אמת מיט קליינע אונטערשיידען, ראד דיפערענצירט און ניט זעהר וועלטען טרעפט זיך, אז אין א רעבאטע וועגען אזא אדער אנדערע פראיעקט פון וועלטליכער נאטור זאלען ארויסטרעטען חלוקי־דעות צווישען אט די אלע רעפרעזענטאנטען פון הייליגען שטול אין געזעצגעבערישען סיים. איין געמיינזאמער שטריך, וואס ליגט מעהר אין דער דורות־לאנגע קולטור־ווירטער פסיכיק פאראייניגט זיי אלע: דאס איז אידעל זיך אויסגעדריקט. דער אנטאגאניזם און פאראורטייל צו דער אידישער רעליגיע און דער לעבעדיג דעמאנסטרירטער אומווילען צו אידען.

ביי דעם יעצטיגען צוזאמענשטעל פונ'ם סיים, וואו די אידען באטרעפען א באדייטענדען חלק פון די אינטעלעקטועלע כחות און ביי דער שארפער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדא, וואס ווערט געפירט אויסער'ן סיים, איז עס כמעט א פעריאדישע ערשיינונג צו זעהן אין פוילישען סיים, די רעפרעזענטאנץ פון א מאדערנע מלוכה מיט א פינף גאנצ'ן וואהל־סיסטעם, סצענעס, וואס דערמאהנען אין די מיטעל־אלטערליכע ויכוחים צווישען די גלחים און רבנים וועגען דער אידישער און קריסטליכער רעליגיע. וויכוחים, וואס זעהען אוים, ווי א פארשפיעל און נאכשפיעל צו די טעגליכע ערשיינונגען אינ'ם אידישען לעבען אין פוילען.

דא רוקט זיך ארוים אויפ'ן ערשטען ארט דער דעפוטאט פונ'ם סיים פון דער אונאבהענגיגער פוילישער רעפובליק — גלח דר. קאזימיערוש לוטאסלאווסקי.

ווער איז אט דער מאן, וואס רופט ארוים גייסטער פונ'ם מיטעל־אלטער, וועלכע האבען נאך אזא געסט אין פוילען?

* * *

גלח לוטאסלאווסקי געהערט צו דעם עקסטרעמסטען פליגעל פון סיים — צו דעם פארבאנד פון דער נאראדאווא־דעמאקראטיע. הערט איהר אים אבער רעדע, ווען ער פאלט אריין אזוי צופעליג אין דער סיים־געביידע ביי דער ערשטער בעסער געלעגענהייט, וואלט איהר געשוואוירען, אז דאס רעדט דער ראדיקאלסטער דעמאקראט, דער געפערליכסטער רעוואלוציאנער. מיינט איהר אפשר, אז ער ווערט געטראגען דורך א ברען פון א רעליגיעזער געטליכער התפעלות? האט איהר א טעות. ער רעדט צו אייך מיט די שארפסטע לאגישסטע ראיות און ארגומענטען. איבערצייגט אייך מיט אלע נייעסטע מעטאדען און ערפאהרונגען פון דער מאדערנער וויסענשאפט. איהר זעהט, אז איהר האט פאר זיך א מענשען מיט א גרויסען וויסען און שטארקען ווילען צו ענדערען דאס, וואס איז שלעכט. די ערשטע מינוט וואלט איהר אבער געווארען, ווען איהר דערוואוסט זיך, צו וועלכע אויספיהרונגען ער קומט, וועלכע ציעלען ער האט, און וועמענ'ס נאמען ער טראגט ארוים. דאס איז דער פארלאמענטארישער ווארט־פיהרער, קעגען מאבער פון דער נאראדאווא־דעמאקראטיע, ס'וואלט געווען דער מעפיסטאפעלשען חלק, ווי שיקט ארוים חוזק צו מאכען פון איהרע געגנערס אידעען.

א ריגענקע באוועגליכע פיגור פארוואהפען שטענדיג מיט א ברייטען זיידענעם יעזואיטישען גארטעל. א מאגער אסקעטיש געזיכט, שווארצע פינקעלדיגע אויגען, שטענדיג אומרוהיגע, שטענדיג זוכענדע און לויערענדע. שלייכט ער זיך ארום צווישען די בייגק אויפ'ן רעכטען פליגעל, צווישען די שווער באוועגליכע, מיושב'דיגע פריצים — און איז דער קוועקזילבער אויף דעם טעמפעראמענט פון פארטייען קעסעל אין סיים. זיין זיידענער ברייטער שווארצער גארטעל, וואס שלענגעלט זיך שטענדיג ארום זיין באוועגליכע פיגור, דאכט זיך, אז אזוי ווי דער מאגאראליזירענדער לאמפס־פאז, וואס דרייסט מיט זיך מיט די רעכטע פון הויכען הויז און ניט נאר די רעכטע זייט.

דער פארביסענסטער געגנער פון די באלשעוויקעס און באלשעוויזם (זיינע צוויי ברידער זיינען אין מאסקווא דערשאסען געווארען דורך די באלשעוויקעס פאר זייער פאליטישער טעטיגקייט) איז ער דער גרעסטער באלשעוויק — פון דער רעכטער זייט.

ער ווייסט ניט פון קיין פשרות. ער שטעלט שטענדיג אויף דער לעצטער קארט. שפיעלען ווי אפאסטאלישע בילדער פון די פויערים־גרופען, א קאץ און מויז־שפיעל און מאכען דעם אנשטעל, אז זיי זיינען אין דער פראגע וועגען דער אגראר־רעפארם, נעבאך קרבנות פונ'ם סיים און רעגירונג, וועלכע פארשלעפט דאס דורכפיהרען אין לעבען די רעפארם — נעהמט זיך דער גלח לוטאסלאווסקי דעם מוט צו פראוואצירען זיי מיט א דרינגענדען פארשלאג דורכצופיהרען דעם רעפארם אט טאקע באלד און זאל מען זעהן. ער ווייסט, אז ער שטעלט איז קאן די גרונד־עקזיסטענץ פון זיינע קוטישע פארטיי־חברים, אבער ער ווייסט אויך דעם סוף פון דער מעשה, אז די סכנה איז נאך ווייט: רעדען שאדט ניט.

ווילען די פוילישע סאציאליסטען שפיעלען די ראלע פון פארטיידיגער פון די ארבייטער־מאסען, טרעט ער ארוים און קאנקורירט זיי מיט שלאגענדע באווייזען. הגם ער ווייסט, אז די קאמפראמיטירונג פון די פ. פ. ס. וואקסט איבער די ארבייטער מאסען אינ'ם קאמוניסטישען לאגער.

רעדט ער וועגען אידען — דאס טוט ער זעהר אפט — א, וואס פאר אן אינטערעסאנט בילד ער שטעלט דאן פאר פאר א פארשער פון דער מענשליכער פסיכאלאגיע און די זיגזאגען פון מענשליכען געדאנק.

א זיגזאג, א גלייכע ליניע, וואס ברעכט זיך איבער, פארקרימט זיך אז א זייט, געהט ווייטער גראדע אוים און שלענגעלט זיך אראפ אין דעם תהום פון טויזענט יעהריגע איינגעפלאנצטע פאראורטיילען, פאטאלאגיש פארקרימטע אינסטינקטען אומווילען . . .

שילדערט ער די אומפעהיגקייט, די אונגעזעצליכקייט, די רדיפות, די נגישות דעם הפקר, דעם מאנגעל פון פאראנטווארטליכקייט פון דער אדמיניסטראציע און די ארדנונגען אין די נידעריגערע טיילען פון דער ארמיי — ענטהאלט עס און זיך די מאקסימאלע מאס פון דעם פויזן פון דער אידישער לאגע אין לאנד. קיין אידישער דעפוטאט וואלט ניט באדארפט צוגעבען א ווארט מעהר. אט דאס איז טאקע דער תוך פון דער מעשה. רעדט ער וועגען אידען אלס א טייל פון דער לאנד־באפעלקערונג איז דאס ניט קיין רעליגיעזע סעקטע פון „משה'ס גלויבען“. נאר א שטארק אויסגעפראגטע נאציאנאליטעט, וואס לאזט זיך ניט בשום אופן אסימילירען; רעדט ער וועגען אידישע סוחרים־קלאס, פארשטעהט ער זייערע מעלות און נוצען; רעדט ער וועגען דער אידישער קולטור, פארשטעהט ער איהר ווערטה און אנערקענט זיהרע רעכטע. דאס אלץ ווערט אזוי קלאר, אזוי אימפרעסיאניסטיש און טעמפעראמענטפול אויסגעדריקט, אז איהר ערווארט די לאגישע קאנסעקווענצען. דא ברעכט עס זיך אבער איבער און מאכט א געשלענגעלטען זיגזאג: יא, די פיין איז גרויס און ניט גערעכט, אבער . . . דער „אידישער פאהראט“ איז א „פאקט“. דער אידישער סוחרים שטאנד איז פעהיג און נוצליך, טאר ניט באלעסטעט ווערען מיט צוואנג־פארארדנונגען פון דער מלוכה. אבער ער מוז פאלשטענדיג סעפארירט ווערען פון דעם עקאנאמישען פוילישען לעבען. אבער זיין ווארצעל מוז אונטערגעשניטען ווערען: די אידען זיינען א נאציאנאליטעט, א פעיגע, א ניט־אסימילירבארע, אלע רעכטע קומען איהר. אבער זי מוז ביז'ן סוף סעפארירט ווערען און אפגעטיילט ווערען פונ'ם לאנד, ווייל זי איז א שטארקע און א פיינדליכע ווייל „די אידישע רעליגיע לערענט פיינד צו האבען אנדערע פעלקער . . .“

אי אין דעם אנהויב, אי אין דעם אויסלאז איז ער אין דער זעלבער מאס ליידענשאפטליך פאראינטערעסירט. כמעט איבערצייגט.

אויב עס איז אמת די אלטע פערסישע לעגענדע, אז די שאפונג פונ'ם מענש איז א רעזולטאט פון א קאמף צווישען דעם גאט פון ליכט און דעם גאט פון פינסטערניש — אהרימאן און ארמאזד, — איז גלח דר. לוטאסלאווסקי זיכער א רעזולטאט פון אט אזא קאמף אין איין מענשליכען כח.

אויב ס'איז אמת די באהויפטונג פון די ניי־צייטיגע פארלאמענטארישע ציניקער, אז מיט'ן גורל פונ'ם לאנד רעגירט ניט די רעגירונג. נאר די, וואס רעגירען אונבאמערקט די רעגירונג, איז עס דער גייסט פון גלח דר. לוטאסלאווסקי, וואס הערשט איצט אין פוילען.

אין דער פערסישער לעגענדע האט געזיגט דער גאט פון ליכט. וואס וועט זיין אין סוף פון גלח דר. לוטאסלאווסקי?

וואס וועט זיין אין פוילען?

דאס אידישע לעבען אין כּאַרקאָוו

ה. באלאשער, וועלכער האט זיך די טעג צוריקגעקערט קיין קאוונא פון כארקאוו, פון וואנען ער איז ארויסגעפאהרען דעם 15־טען סעפטעמבער, האט אין דער לאנדאנער „אידישער שטימע“ איבערגעגעבען פאלגענדע עפיזאדען פון דארטיגען אידישען געזעלשאפטליכען לעבען.

כארקאוו, אלס גרויסער אידישער צענטער — איז אין איצטיגען מאמענט חרוב. דער חורבן אבער איז פארגעקומען נישט מיט איינמאל. די איינצעלנע גלידער פון געזעלשאפטליכען ארגאניזם זענען ביסלאכווייז אפגעטויטעט געווארען.

די רויטע מאכט האט פארנומען כארקאוו נאך דער העכשאפט פון דעניקינ'ען אין דעצעמבער פ. י. ערשט אין מארטש איז ליקווידירט געווארען די רייכע און ברייט פארצווייגטע קהלה. ווי כאוואסט, איז מצד דער העכערער באלשעוויסטישער מאכט נישט צו באמערקען קיין באזונדער רעפרעסיווע באציהונג צו די אידישע אנשטאלטען. די צושטעהונגס פאקטארען זענען נאר די אידישע קאמוניסטען, זיי האבען אויך אריינגעבראכט באזונדערע מעטאדען פון ליקווידאציע. די אלגעמיינע אינסטיטוציעס פלעגען ליקווידירט ווערען מיט א סדר, דורך א צוזאמענארבייט פון די פריהערדיגע בעאמטע און מאכט־פארשטעהער איף צו ערלעדיגען אלע ענינים ביז'ן פאלשטענדיגען איבערנעהמען די פירונג. אונזערע אידישע רויטע באלעבאטיש אבער צושטערען תיכף ומיד, אהן א העגלידונג. אזוי למשל, האט זיך אין א שעהנעם פריהמארגען באוויזען פאר ה. באלאשער, דעם דאמאלדיגער קהלה־סעקרעטאר, אן ארטיגער קאמוניסט סוראסקי, געפאדערט די שליסלען און האט באלד פאר'חתמ'עט אלע לאקאלען. באלד איז אויך רעקוויזירט געווארען דער אינגאנצער אינווענטאר. דורכדעם איז צושטערט געווארען דער רייכער קהלה־ארכיון, וועלכער האט ענטהאלטען מאטעריאלען וועגען דעם אידישען לעבען פון די לעצטע יאהרען.

די באהויאלטונג איז ארעסטירט געווארען, ווייל מען האט ביי איהר געוואלט אפנעהמען די 17 מיליאן רובל, וועלכע האבען זיך געזאלט געפינען אין דער קהלה־קאסע, און באמת האט די קהלה זיך געפונען דאן ביי א האלב מיליאנען דעפיציט. ווען עס איז אויפגעקלערט געווארען (דורך די ביבער) דער טעות, האט די „טשרעזוויטשייקע“ ניט באפרייט תיכף די ארעסטירטע, ווייל אויף זיי איז ארויפגעלעגט געווארען א שווערער חטא פאר'ן בילדען א קאמיטעט צו שטיצען די „פרייוויליגע ארמיי“. פאקטיש איז דער „קאמיטעט“ אין זיין צייט געווען אן ארויסגעצוואונגענער דורך דער מאכט און האט גאר קיין שייכות נישט געהאט צו דער קהלה. נישט אין א פאר חדשים ארום איז דער פראצעס בטל געווארען.

ס'זענען נאטירליך רעקוויזירט געווארען אלע הייזער פון דער קהלה, בטל געווארען די קאאפעראטיווע בעקעריי, און מ'האט אומגעוואנדעלט די אידישע [illegible]. ביז דער לעצטער צייט האט נאך עקזיסטירט די אידישע לייה־ און שפאר־קאסע (די פאלקס־באנק איז באלד פארמאכט געווארען). אבער סוף כל סוף איז זי אויך געשלאסען געווארען. די שולען זענען סוף ווינטער נישט געווען אפען ווייל ס'האט געפעהלט באהייצונג. איצט זענען די שולען פון „ערשטער שטופע“ (נעוו. אלעם־שולען) אפען נאר די למודים זאלען דארט נישט קיין באזונדערע באציהונג.

שולען, וועלכע זענען ספעציעל באצייכנט פאר אידען, קענען זיין נאר אידיש. ביז'ן פערטען שול־יאהר איז העברעאיש אלס שפראך אויך פארבאטען. די מיטעל־שולע (צווייטע שטופע) עקזיסטירט ניט ווייל ס'זענען פשוט חרוב געווארען די שול־געביידעס. דער איינציגער פארבליבענער קולטור־אנשטאלט איז דער אוניווערזיטעט, מ'רעכנט איצט. צוליעב דעם מאנגעל אין אינטעליגענץ פארגרינגערען דעם ארויסלאז. „תרבות“ האט זיך געפרובט אויסהאלטען איהרע שול־אנשטאלטען (דעם סעמינאר אונטער די אנפיהרונג פון דר. טשארנא איז געשלאסען) דורך גרינדען קלענערע גרופעס, אבער די לעהרער, וועלכע האבען נישט קיין רעגירונגס־שטעלעס — ווערען מאביליזירט און זיי מוזען דאך געגען זייער ווילען ארבייטען אין די נישט־אידישע אינסטיטוציעס. עס האט געזאלט ערשיינען א העברעאישער זאמעל־בוך אונטער דער רעדאקציע פון ש. איש הורוויץ, וועלכער האט געלעבט א יאהר אין כארקאוו. דער געדאנק האט אבער געמוזט בטל ווערען, ווייל אלע דרוקערייען און דאס גאנצע פאפיר איז נאציאנאליזירט.

קיין אידיש לעבען איז אויך ביי די אידישע פראלעטאריער נישטא. דער „יעווקאם“ (אידישער קאמיסאריאט) באנוצט די אידישע שפראך נאר דאן, ווען ער דארף זיך ווענדען צו המון. די אידישע קאמוניסטען באציהען זיך דאך ווי באזונדערס, צו אידיש אלס פארבייגעהענדער ערשיינונג. דאס הויפט ניט־קאמוניסטישע פארטיי (רעשטלאך פון בונד און פאראייניגטע) באנוצען נישט קיין אייגענעם קלוב. זיי גרופירען זיך ארום דעם אלגעמיינעם מענשעוויסטישען קלוב, וועלכער ווערט נאך געדולדעט.

איבער אורחא: לעצטענס האבען די ס. ה. אויסגעקלערט א פראפאגאנדא מיטעל, דורך פארלייענען א „לעבעדיגע צייטונג“ (געשריבען און נישט געדרוקט) איינע פון אזעלכע פארזאמלונגען איז אבומגעריגעלט געווארען, און אלע אנטיילנעהמער, ביז א זעכציג מאן, זענען ארעסטירט געווארען אלס באשולדיגטע אין קאנטער־רעוואלוציע.

די אנפיהרענדע כחות זענען ביז היינט ארעסטירט. די אידישע ארבייטער־שאפט איז דאך פאר דער אונטערשטיצונג פון דעם ראטען־מאכט. אלס די איינציגע, וועלכע דערלאזט נישט צו קיין אידישע פאגראמען.

ביז דער לעצטער צייט זענען נאך אין איינינע פראווינץ־שטעט וואו די אידישע קאמיסאריאטען זענען נישט באזונדערס טעטיג (ווי ראמני, לאזאוואיא א. א. וו.) געבליבען עקזיסטירען די ועדי הקהלות, זיי פארנעמען זיך הויפטזעכליך מיט סאציאלער הילף און מיט־ציטיגונג, ציטענווייז גילטען זיי אויך אלס פאליטישע אינסטיטוציעס (ביים ארויסדראטעווען ארעסטירטע א ז. וו.

דער צענטראלער הילפס־קאמיטעט האט אין געבילדעט געווארען לויט'ן איינפלוס פון דזשאינט פארשטעהער (פיין און פישער) אין מאסקווא — האט געווירקט אויף דער גרינדונג פון אזעלכע אויך אין כארקאוו. לכתחילה האבען די אידישע קאמוניסטען אין דעם הינזיכט זיך נישט געוואלט רעכענען מיט'ן מאסקווער מוסטער, און נישט איינגעשטימט אויף דעם קאמיטעט. אבער נאך גרויסע השתדלנות'ן אין „הויכע פענסטער“ איז דער קאמיטעט דאך געגרינדעט געווארען. ווי עס ווייזט אבער

(פארזעצונג אויף פיידזש 3)

מענשען אין אפגרונד ❧ ראמאן

פון יעקב פינגערמאן
אידיש פון א. ריינוויין
[illegible]

(זיבען און צוואנציגסטע פארזעצונג)

דער אויבערקאמיסאר האט אויסגעטרונקען. „קיין פרעהליכס, מען האט ארבייט איבער'ן קאפ“.

„אה, דאס ווייס איך גאנץ גוט, מיין ליעבער, איך האב אבער אין גאנצען עפעס אנדערעס געפרעגט — וואס הערט זיך אין די טעאטערע און אזוי. . . ווען איך בין דאס לעצטע מאל געוועזען אויף אורלויב, האב איך געקענט אודזשיווארי'ן . . זי . . . זי איז עפעס. . , מען דארף פארשטעהן ! און די ווייבער !“

דער אויבערקאמיסאר האט געצויגען מיט די אקסלען : „וועגען דעם קען איך אייך גאר ניט דערצעהלען, שוין א יאהר ווי איך האב ניט געהאט קיין פרייען אווענט.“

דער אבערסט האט געצוויען מיט דער נאז, האט אים טיעף אנגעקוקט דורך די ברילען און געזאגט, שוין מיט א קעלטערען טאן : „אלזא, וואס האט אייך געבראכט אהער, אביסעל ווייס איך שוין, אבער דורכצולעזען דעם גאנצען אקט, דאס מיינט שוין צופיעל פארלאנגט, — ניט אזוי ? עס קומען אן טעגליך אזוי פיעל אקטען, די לייטע דארטען אויבען שרייבען צופיעל.“

דער אויבערקאמיסאר האט איינשטימיג צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ.

„איך וועל דעם הער אבערסט אין קורצען דערצעהלען מיין אויפגאבע. פון ערשטער וויכטיגקייט איז צו ענטדעקען א קוריער־דיענסט, וועלכער האט דא פארשיידענע אנהאלטס־פונקטען, און קומט פאר צווישען ווארשע און פאריז.“

„אה . . . .“

„דאס איז נאטירליך נאר א קאמבינאציע, באשטימטעס ווייסען מיר נאר ניט, דאך זענען דא באווייזע אז אונזער גאנזער פארדאכט איז באגרינדעט.“

„קען איך וויסען . . .“

„פאר צוויי וואכען האט אונזער דיענסט־ביורא אין פעטערבורג ארעסטירט א פערזאן, וועלכער האט בשעת זיין פארהאפטונג צוריסען א צעטעלע, ליידער האט אבער דער ווינט צוזאגט די שטיקלאך דערפון, טראץ דאס ארומזוכען זיי איז נאך פיעל מיה געלונגען צו געפינען איין שטיקעל און דער פראגמענט האט אונז געפיהרט צו א זעהר וויכטיגער ענטדעקונג.“

דער אבערסט האט זיך געצופט די בארד. „איר מאכט מיר ווירקליך ביי־געריג, איז עס וועגען פוילען ?“

„עס ווייזט אוים אזוי, דא האט איר די פאטאגראפישע קאפיע פון דעם געפונענעם פראגמענט.“ ער האט ארויסגענומען פון זיין בריעף־טאש אן אויפגעקלעפטע פאטאגראפיע און זי אוועקגעלעגט פארן אבערסט.

אר ס איבער
יאן העבסטענס פון לובלין
טען אין דען דא

האט דער אבערסט געלעזען. ער האט געטראכט עטליכע מינוטען. „איז דאס אלעס ?“

„דאס איז אלעס“, האט דער אויבערקאמיסאר געענטפערט מיט א וואונק. „איך גלויב, אז דאס איז ניט צו ווייניג.“

„המ... מאכט מיר ניט צופיעל נייגעריג, ליעבער פריינט, ערקלערט עס מיר.“

„איך וואלט אבער פריהער געוואלט הערען די מיינונג פון אזא ערפאהרענעם שטאב אפיציר, ווי דער הער אבערסט“ האט דער אויבערקאמיסאר מיט איראניע געענטפערט.

דער אבערסט האט אין פארלעגענהייט געדרעהט די פאטאגראפיע אויף אלע זייטען, געשאקעלט מיט'ן קאפ, און עס האט זיך אנגעזעהן ווי ער דענקט שטארק נאך וועגען דעם.

„עטוואס איז עס“, האט ער ענדליך געזאגט, „אבער וואס ?“ ער איז צוגעגאנגען צום פענסטער און ארויסגעקוקט אויפ'ן גאס. איבער דער קראקאווסקי און ארום דער רוסישער קירכע האבען אין דער ליכטיגער זונענשיין געשפאצירט א מענגע עלעגאנט געקליידערטע פערזאנען. דאס רייכע לובלין האט געזוכט צו באקומען דורך דעם אפעטיט פאר'ן מיטאג.

פלוצלונג האט זיך דער אבערסט אומגעקעהרט, האט א וואונק געטון צום אויבערקאמיסאר, און מיט א פארקלערט געזיכט א זאג געטון : „קוקט נאר אהער, דארט, זעהט איר ביים קאנדעליאבר שטעהט די שעהנסטע פרוי פון לובלין, די אלעקסאנדרא“.

ער האט געמאכט מיט'ן צונג „אזא כארימקייט וואקסט אינ'ם פוילישען מיסט.“

דער אבערקאמיסאר איז צוגעגאנגען צום פענסטער, און האט גענוקט אויף דער אנגעוויזענער פרוי, וועלכע איז געשטאנען פארטיעפט אין א געשפרעך מיט א הויך געוואקסיגען אלטען הער, וועמענס געזיכט עס איז געווען ארומגערינגעלט מיט א ווייסער שניי־[illegible] בארד.

„זעהר היבש“, האט דער אויבערקאמיסאר איר באוואונדערט. „ווער איז זי ?“

„פרינצעסין פריגאראדנא אין דער „אלעקסאנדרא“, א צוקער־ווייבעלע, ליעבער פריינט“.

„האט עמיצער איבער איר א כארנאפאל ? . . .“

(ווערט פארגעזעצט)

א פערטער אינטערנאציאנאל?

פון פ. האלפערין.

דעם חודש דארף פארקומען אין בערן, שווייץ, די לאנג־אנאנסירטע אומגעדולדיג־ערווארטעטע קאנפערענץ פון די מעסיגע סאציאליסטישע פארטייען אין איראפא אין וועלכער עס וועט זיך אויך ווארשיינליך באטייליגען די אמעריקאנער סאציאליסטישע פארטיי.

די קאנפערענץ האט געזאלט פארקומען דעם 5-טען ד. מ. אבער לויט די לעצטע ידיעות איז די קאנפערענץ אפגעלעגט געווארען אויף א שפעטערען דאטום פונ'ם זעלבען מאנאט.

פון וועמען ווערט די קאנפערענץ איינבערופען און וואס שטעלט זי מיט זיך פאר?

די קאנפערענץ ווערט איינבערופען פון די יעניגע סאציאליסטישע פארטייען וועלכע זיינען ביז יעצט געבליבען דרויסען סיי פון צווייטען אינטערנאציאנאל און סיי פון דריטען אינטערנאציאנאל. הויפטזעכליך פון דער ענגלישער אינ אבהענגיגער ארבייטער פארטיי און פון דער דייטשער אונאבהענגיגער פארטיי, און שטעלט מיט זיך פאר דעם לעצטען אקט אין דער אויסקריסטאליזירונג פון דער סאציאליסטישער באוועגונג אין דער וועלט.

וועט אויף דער קאנפערענץ געשאפען ווערען א פערטער אינטערנאציאנאל, וועלען די מעסיגע פארטייען געפינען עס אפר אונמעגליך אנצושליסען זיך אן איינעם פון די שוין עקזיסטירענדע אינטערנאציאנאלען?

דאס איז די פראגע וועלכע עס שטעלט זיך איצט פאר יעדען סאציאליסט און ספעציעל פאר יענע סאציאליסטען וועלכע דענקען אז איראפא איז רייף פאר דעם לעצטען ענדגילטיגען קאמף צווישען דער ארבייטערשאפט און דער בורזשואזיע.

וואס נעהענטער עס קומט דער טאג פון דער קאנפערענץ, אלץ שווערער ווערט צו ענטפערען אויף דער פראגע, אלץ מעהר ספעקולאטיוו ווערט די שטעלונג פון דער קאנפערענץ. ביז ניט לאנג צוריק איז עס געווען א פארשטאנענע זאך — די איינבערופער האבען עס קלאהר ערקלעהרט — אז דער צוועק פון דער קאנפערענץ איז צו לייגען דעם גרונדשטיין פאר א נייעם אינטערנאציאנאל, אבער איצט מעהרען זיך סמנים וועלכע צייגען אז דאס איז נאך ווייט ניט קיין באשלאסענע זאך.

אמא בראנדשטעטער, דער סעקרעטאר פון דער אמעריקאנער סאציאליסטישער פארטיי איז לעצטענס ארויסגעקומען מיט אן ערקלעהרונג אז אויף דעם בערנ'ער קאנפערענץ וועט נאך געמאכט ווערען א פארזוך צו אונטערהאנדלען מיט די פיהרער פונ'ם דריטען אינטערנאציאנאל וועלכע וועלען איינגעלאדען ווערען צו דער קאנפערענץ.

דאס איז אן ערפרעהענדער סמן. דאס הייסט אז די מעסיגע פארטייען האבען נאך ניט פארברענט אלע בריקען הינטער זיך. אז עס איז נאך דא א האפנונג אויף א פאראייניגונג פון אלע סאציאליסטישע פארטייען און אז עס וועט אפשר נאך אויסגעמידען ווערען א פאלשטענדיגע צושפליטערונג.

איך זאג ''פון אלע סאציאליסטישע פארטייען'', ווייל די עלעמענטען וועלכע שטעלען צוזאמען דעם צווייטען אינטערנאציאנאל באטראכט שוין איצט קיינער ניט פאר סאציאליסטיש. די ענגלישע ארבייטער פארטיי וועלכע איז דער רוקענביין פונ'ם צווייטען אינטערנאציאנאל פרעטענדירט אליין ניט צו זיין א סאציאליסטישע פארטיי, און די מאיאריטעט סאציאליסטען פון דייטשלאנד שיידעמאנ'ס פארטיי, זיינען שוין לאנג קיין מאיאריטעט ניט און קיין סאציאליסטען אודאי ניט.

פון דער צווייטער זייט ווערט דער ''דראנג פון אונטען'' אלץ שטארקער. די מיטגליעדער פון די פארטייען וועלכע זיינען נאך ניט צוגעשטאנען צום דריטען אינטערנאציאנאל טרייבען די פיהרער צו א דערנעהענטערונג מיט דעם רעוואלוציאנערען מאסקווער אינטערנאציאנאל. אין ניכען דארף פארקומען דער צוזאמענפאר פון דער פראנצויזישער סאציאליסטישער פארטיי און ביי דער געלעגענהייט פון וועהלען דעלעגאטען צו דעם צוזאמענפאהר האבען זיך די מיטגליעדער פון פאריזער דיסטריקט ענטשיעדען ארויסגעזאגט פאר דעם דריטען אינטערנאציאנאל.

עס איז נאך אלוא דא א האפנונג, אז די בערנער קאנפערענץ וועט ניט פיהרען צו א שפאלטונג פון די סאציאליסטישע פארטייען נאר צו א פאראייניגונג פון אלע רעוואלוציאנער סאציאליסטישע כוחות פון דער וועלט.

זאוויב אבער די האפנונגען זאלען צורינען ווערען, אויב עס וועט יא פארקומען א ריס אין דער סאציאליסטישער באוועגונג און א נייער פערטער אינטערנאציאנאל וועט געגרינדעט ווערען, איז עס אויך מעהר ווי זיכער אז עס וועט בלויז זיין א טעמפארערע ערשיינונג. עס איז גיטא איצט קיין פלאץ אין דער סאציאליסטישער באוועגונג פאר א ''גאלדענעם מיטעלוועג''. אויב די פיהרער באגרייפען עס ניט ווערען אבער די ארבייטער, די 'רענק ענד פייל'' אלץ דורכגעדרונגען מיט דעם באוואוסטזיין. דער דריטער אינטערנאציאנאל איז דער אינטערנאציאנאל פון רעוואלוציאנערער טאט און אלץ מעהר און מעהר ציהען זיך צו איהם די פראלעטארישע מאסען פון דער וועלט.

איך האב אויבען געזאגט אז די קאנפערענץ שטעלט מיט זיך פאר דעם לעצטען אקט אין דער אויסקריסטאליזירונג פון דער סאציאליסטישער באוועגונג, אבער דאס וועט זיין נאר אין דעם פאל ווען די קאנפערענץ וועט באשליסען צוצושטעהן צום דריטען אינטערנאציאנאל. אויב ניט וועט דער קריסטאליזירונג פראצעס מוזען ווייטער אנגעהן ביז עס וועט פארמירט ווערען יענער גרויסער איינציגער אינטערנאציאנאל וועלכער דארף פיהרען די ארבייטער פון דער וועלט צו דער לעצטער גרויסער שלאכט און צום זיגערען נצחון.

ראדיקאלער מיטעל צו דעקען רעגירונגס הוצאות.

א באשלוס צו אגיטירען פאר אן איינקונפט־שטייער לויט נאך וועלכען אלע איינקונפטען העכער פון דריי טויזענט דאלאר א יאהר זאלען איבערגעגעבען ווערען צו דער רעגירונג, איז אנגענומען געווארען אויף דער לעצטער זיצונג פון טרייד און לייבאר קאונסיל.

די פראגע איז אויפגעהויבען געווארען פון דער דזשולערי ווארקערס יוניאן וועמעס דעלעגאט האט פארלאנגט אז דער קאונסיל זאל זיך ארויסזאגען געגען דעם עקזיסטירענדען לוקסוס שטייער און פאר אן אלגעמיינעם איין פראצענטיגען שטייער אויף יעדען פארקויפטען ארטיקעל.

דעלעגאט מעקאלום האט דאן פארגעשלאגען דעם אויבענדערמאהנטען ראדיקאלען מיטעל אויף צו דעקען די רעגירונגס הוצאות און די פארזאמלונג האט דעם פארשלאג אנגענומען.

כמעט איינשטימיג איז אנגענומען געווארען דער פארשלאג פון דעלעגאט דאגעט אז דער קאונסיל זאל פאדערען פון דער פעדעראל רעגירונג די דורכפיהרונג פון אן ארבייטסלאזיגקייט־פארזיכערונגס געזעץ (אנעמפלאימענט אינשורענס).

א היציגע דעבאטע איז פארגעקומען וועגען דער פראגע פון ווייס און געל ד. ה. וועגען דעם באשלוס פון סיטי קאונסיל אז ווייסע פרויען זאלען ניט טארען זיין באשעפטיגט אין כינעזישע רעסטאראנציעס. דער ''ארדער־אין־קאונסיל'' האט געזאלט אריין אין קראפט דעם ערשטען דעצעמבער אבער דער אטוירני דזשענעראל רייני האט אפגעהאלטען די דורכפיהרונג פון דעם געזעץ און דעלעגאט ראסעל פון דער קיכער־יוניאן האט דעריבער געפאדערט אז דער לייבאר קאונסיל זאל פארלאנגען אן ערקלעהרונג וועגען דעם פון אטוירני דזשענעראל.

דער פארשלאג איז אבער דורכגעפאלען. עס האט זיך בכלל ארויסגעוויזען אז די דעלעגאטען זיינען ווייט ניט איינינג וועגען דער פראגע. איינינע דעלעגאטען זיינען געווען ענטשידען געגען דעם גאנצען געזעץ.

דער כינעזער איז פונקט אזוי ארנטליך און מאראליש'', האט געזאגט דעלעגאט אלעקס לייאנס פון דער סטאליארעס יוניאן — ''ווי דער ענגלישער איב מיר זיינען אינטעלעגענטע ארבייטער טארען מיר ניט אויפהויבען קיין ראסען פראגע. אונזער שונא איז דער אינטערנאציאנאלער קאפיטאליסט, און איהר מעגט אויך וויסען אז דער ענגלישער און קאנאדער ארבייט פאר פונקט אזעלכע נידעריגע שבירות ווי דער כינעזער''.

נאך דער לאנגער און היציגער דיסקוסיע איז באשלאסען געווארען איבערצוגעבען די גאנצע פראגע צו דער לעגיסלאטיווער קאמיטע פון דעם קאונסיל.

באהן־ארבייטער וועלען סטרייקען איב פארבאט וועט ניט צוריקגעצויגען ווערען

לעצטע וואך זיינען פארגעקומען איינינע קאנפערענצען פון די ארבייטער פון דער ''סי. ען. אר.'' אויף וועלכע עס איז ברייט ארומגערעדט געווארען די האנדלונג פון דעם פרעזידענט ד. ב. האנא, וועלכער האט פארבאטען די ארבייטער צו מישען זיך אין פאליטיק.

עס איז באשלאסען געווארען אויסצונוצען אלע פרידליכע מיטלען צו ווירקען אז דער פארבאט זאל צוריקגעצויגען ווערען. די באהן ארבייטער וועלען זוכען צו דערגרייכען עס דורך פארהאנדלונגען מיט דעם פרעזידענט און אויך מיט דעם פרעמיער מיהען.

עס איז אבער אויך פארשטאנען געווארען אז אויב די פרידליכע מיטלען וועלען ניט פיהרען צום געווינשטען רעזולטאט, דאן זאל ערקלעהרט ווערען א גענעראל־סטרייק.

די באהן ארבייטער זיינען ענטשלאסען אונטער אלע אומשטענדען ניט צו אונטערווארפען זיך דער אויטאקראטישער האנדלונג פון דעם פרעזידענט האנא.

א פארבאנד פון אלע נאדעל טריידס.

איבערמארגען, דאנערשטאג דעם 9-טען דעצעמבער, וועט אין ניו יארק אפגעהאלטען ווערען א קאנפערענץ פון אלע אינטערנעשאנעלס פון דער נאדעל אינדוסטריע אין אמעריקא מיט דעם צוועק צו גרינדען א פארבאנד פון די באטרעפענדע צענטראלע קערפערשאפטען.

די קאנפערענץ ווערט גערופען אויף דער איניציאטיווע פון דער אינטערנעישאנעל לידיס גארמענט ווארקערס יוניאן אין איינקלאנג מיט א באשלוס פון דער לעצטער קאנווענשאן אין שיקאגא און די פאלגענדע קערפערשאפטען וועלען זיך אין דער קאנפערענץ באטייליגען:

1. די אמאלגאמייטעד קלאדינג ווארקערס אוו אמעריקא.
2. די דזשאירנימען טיילארס יוניאן''.
3. די יונייטעד גארמענט ווארקערס אוו אמעריקא.
4. די יונייטעד העט ענד קעפמייקערס יוניאן אוו אמעריקא.
5. די אינטערנעשאנעל פאריערס יוניאן.

די איינבערופער פון דער קאנפערענץ ערקלעהרען אז דא ווערט ניט געמאכט קיין פארזוך צו גרינדען א ''וואן ביג יוניאן'' און אז די אויטאנאמיע פון יעדער קערפערשאפט וועט פון דעם געפלאנטען פארבאנד ניט באריהרט ווערען. אלעס וואס עס ווערט באצוועקט מיט דעם פערבאנד איז איינצושטעלען נעהענטערע און פעסטערע באציהונגען צווישען די פארשיעדענע יוניאנס פון דער נאדעל אינדוסטריע פאר די צוועקען פון פארטיידיגונג און אנגרייפונג.

דאס איז אהן ספק א גוטער אויפטו וועלכעס איז באזונדערס דרינגענד נייטיג אין דער איצטיגער אומרוהיגער צייט און האפענטליך וועט די קאנפערענץ זיין ערפאלגרייך אין דער ארבייט.

ארבייטער רינג קאנווענשאן וועט זיין די שפעהנסטע וואס טאראנטא האט ווען געזעהען

נעכטען אווענט האט א קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון אלע ארבייטער רינג ברענטשעס באשלאסען דאס די 21-טע קאנווענשאן וואס דארף געהאלטען ווערען קומענדען מאי אין טאראנטא, זאל געמאכט ווערען אלס די שעהנסטע פאסירונג וואס טאראנטא האט ווען געזעהן אויף דער אידישער גאס.

עס איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלע ארענזשמענטס קאמיטעט וואס באשטעהט פון דרייסיג מענשען. דער נעכטיגער מיטינג האט באשטימט א באזונדערע קאמיטע פאר יעדער ארבייט וואס דארף אונטערנומען ווערען.

דער פראגראם אויף צו באשעהנען און באריכטען די קאנווענשאן איז אן אומגעהייער גרויסער. ער שליסט איין א גאנצען פאראד, שעהנע דעקאראציעס אויף די הייזער, און אן אלגעמיינעם יום טוב פאר דער גאנצער אידישער ארבייטערשאפט. דער יום טוב וועט געפייערט ווערען מיט א שעהנעם באל און א רייכען קאנצערט. א באנקעט, און נאך פארשיידענע אנדערע אמוזירונגען.

א ספעציעלער קבלת פנים ווערט פארבארייטעט פאר די דעלעגאטען פון די פאראייניגטע שטאאטען. דאס וועט זיין דער ערשטער א. ר. קאנווענשאן אין קאנאדא, און טאראנטא זוכט צו מאכען די דאזיגע געלעגענהייט אלס אן אמת'ן אנדענקען פאר די דעלעגאטען. עס ווערט זאגאר געפלאנעוועט צו מאכען אזא סארט סאוועניר מיט וועלכען די דעלעגאטען וועלען פרעזענטירט ווערען דאס טאראנטא זאל ביי זיי פארבלי[illegible] א שטענדיגען אנדענקען.

אלס טשערמאן פון דעם ארענזשמענטס קאמיטעט איז אויסגעקליבען געווארען מר. פ. פרומהארץ און סעקרעטאר מר. דיינאף.

אויף קומענדער וואך ווערט דא ערווארטעט מר. באסקין, דער גענעראל סעקרעטאר פון א. ר. וואס קומט אהער צו באזארגען איינינע ענינים וואס האבען צו טון מיט דער קאנווענשאן.

פאר'כשופ'טע ברויט

פון א. הענרי
אידיש פון
א. פרימקין.

מיס מארטא מיטשאם האט געהאלטען איהר קליינע בעקעריי אויפ'ן עק גאס, — דארט, וואו מען דארף ארויפגעהן דריי טרעפלאך און דאס גלעקעל קלינגט, בעת איהר עפענט די טיר.

מיס מארטא איז אלט געווען פערציג יאהר, איהר באנק ביכעל האט געוויזען א קרעדיט פון צוויי טויזענט דאלאר. א חוץ דעם האט זי פארמאגט צוויי פאלע ציינער און א מיטפיהלענדיג הארץ. א סך מענשען האבען שוין התונה געהאט, כאטש זיי האבען געהאט פיעל קלענערע שאנסען דערצו, ווי מיס מארטא.

צוויי אדער דריי מאל א וואך פלעגט אריינקומען צו איהר א קונה, און וועמען זי האט זיך ביסלאכוויז אנגעהויבען אינטערעסירען. ער איז געווען א מאן אין די מיטעלע יאהרען, האט געטראגען ברילען און א ברוין בערדעל, וואס איז געווען פארזיכטיג ארומגעשניטען מיט א שפיץ.

ער האט גערעדט ענגליש מיט א שארפען דייטשען אקצענט. זיינע קליידער זיינען געווען שטארק אפגעטראגען, אין מאנכע פלעצער פארלאטעט און אין אנדערע צוקנייטשט און נאכגעגענדיג. אבער ער האט אויסגעקוקט נעט, און האט געהאט זעהר פיינע מאניערען.

ער פלעגט שטענדיג קויפען צוויי לאבענס אלט - געבאקענע ברויט. פרישע ברויט האט געקאסט פינף סענט א לעבעל. אלט - געבאקענע זיינען געווען צוויי פאר פינף סענט. ער האט קיינמאל ניט פארלאנגט קיין אנדער זאך, נאר אלט - געבאקענע ברויט.

איינמאל האט מיס מארטא באמערקט א רויטען און ברוינעם פלעק אויף זיינע פינגער. זי איז אלוא געווען זיכער ביי זיך, אז ער איז א מאלער און א זעהר ארעמער דערצו. ער לעבט געוויס ערגעץ אויף א בוידים, וואו ער מאלט זיינע בילדער און עסט אלט - געבאקענע ברויט און דענקט וועגען די גוטע, געשמאקע זאכען, וואס געפינען זיך ביי מיס מארטא'ן אין דער בעקעריי.

אפט, ווען זי פלעגט זיך אוועקזעצען עסען איהרע קאטלעטען און לייבטע פרישע ברויטלאך און איינגעמאכטס און טרינקען איהרע טיי, פלעגט זי זיפצען און ווינשען פון גאנצען הארצען, אז דער גוטער, עדעלער מאלער זאל זיצען דא מיט איהר ביי איהר געשמאקען מאהלצייט, אנשטאט צו עסען זיינע דארע, הארטע ברויט דארט אויפ'ן וויסטען בוידים. מיס מארטא, ווי איהר ווייסט שוין, האט געהאט א ווייך, א מיטפיהלענדיג הארץ.

כדי אויסצופרובירען איהר טעאריע וועגען זיין באשעפטיגונג, האט זי איין טאג ארויסגעבראכט פון איהר צימער א בילד, וואס זי האט געקראגען אין אן אויספארקויף, און האט עס אויפגעהאנגען ביי די פאליצעס הינטער'ן פארקויף - טיש.

ס'איז געווען א סצענע פון ווענעדיג. א הערליכע מארמארנער פאלאץ (אזוי איז געשטאנען אויפ'ן בילד) האט פארנומען דעם פאדער וואסער ווייטער זיינען דארט געווען גאנדאלים (מיט דאמען, אויסשטרעקענדיג זייערע הענט אין וואסער) וואלקענס, הימעל און ליכט און שאטען אהן א שיעור. קיין מאלער האט ניט געקענט פארפעהלען עס צו באמערקען.

אין צוויי טעג ארום איז דער קונה אריינגעקומען.

''צוויי לעבלאך ברויט, זייט אזוי גוט''.

''איהר האט דא א פיין בילד, מאדאם'', האט ער געזאגט, בעת זי האט איינגעוויקעלט דאס ברויט אין פאפיר.

''יא?'' הופט זיך אן מיס מארטא.

און זי קוועלט נאר אן פון איהר איינפאל. ''איך באוואונדער אזוי קונסט און,'' (ניין, עס פאסט ניט צו זאגען ''קינסטלער'', נאך צו פריה) ''און מאלערייען'', האט זי צוגעזעצט. ''דענקט איהר ווירקליך, אז דאס איז א גוט בילד?''

''דער פאלאץ'', האט דער קונה געזאגט ''איז ניט גוט געצייכנט. די פערספעקטיווע דערפון איז ניט ריכטיג. א גוטען טאג, מאדאם''.

ער האט גענומען זיין ברויט, האט זיך פארנייגט און איז שנעל ארויס פון קראם.

יא, ער מוז געוויס זיין א מאלער. מיס מארטא האט דאס בילד צוריק אריינגעטראגען צו זיך אין צימער.

ווי עדעל און פריינדליך זיינע אויגען האבען געשיינט הינטער די ברילען! וואס פאר א ברייטע שטערן ער האט! צו קענען גלייך מיט איין בליק כאפען, אז די פערספעקטיווע איז ניט ריכטיג — און צו לעבען אויף אלט - געבאקענע ברויט! אבער א זשעני מוז אפט קעמפען, איידער ער ווערט אנערקענט.

וואס פאר א גוטע זאך עס וואלט געווען פאר דער קונסט און דער פערספעקטיווע, ווען דער זשעני וואלט געהאט הינטער זיך צוויי טויזענט דאלאר אין באנק א בעקעריי און א גוט, פיהלענד הארץ צו — אבער דאס זיינען דאך בלויז חלומות אויף דער וואך, מיס מארטא.

אוצט, ווען ער איז אריינגעקומען אין דער בעקעריי, פלעגט ער זיך אפט אפשטעלען אויף א וויילע פלוידערען מיט איהר. ס'האט אויסגעזעהן, אזוי ווי ער וואלט געשלונגען מיס מארטא'ס אויפמונטערענדע ווערטער.

ער האט כסדר געהאלטען אין איין קויפען אלט - געבאקענע ברויט. קיינמאל ניט קיין קוכען, קיינמאל ניט קיין ''פאי'', קיינמאל ניט קיין שטיקעל צוקער - געבעקס.

ס'איז איהר פארגעקומען, אז ער הויבט אן ווערען מאגערער און טרויעריגער. ס'האט איהר וועה געטאן דאס הארץ, ס'האט זי געצויגען צוצולעגען עפעס א גוטע און געשמאקע זאך צו זיינע ארעמע פאר לעבלאך ברויט, אבער זי האט קיין מוט ניט געהאט דערצו. זי האט ניט געוואגט עס איהם אנצובאטען. זי האט געוואוסט, ווי שטאלץ די קינסטלער זיינען.

מיט אמאל האט זיך מיס מארטא אנגעהויבען אויספוצען אין איהר בלוי - פינטעלדיגער זיידענע בלוזקע און ארויסקומען דערמיט יעדען טאג אין קראם. הינטער'ן פארקויף - טיש ביי זיך, אין איהר הינטער - צימער, האט זי געקאכט עפעס א געהיימע געמישעכץ פון קוויטע - קערענדלאך און באראקס. גאר א סך מענשען געברויכען עס פאר א שעהנער געזיכטס - פארב.

איין טאג איז דער קונה אריינגעקומען ווי געוועהנליך, האט אוועקגעלעגט זיין פינף סענט שטיק אויפ'ן טיש און פארלאנגט זיינע אלט - געבאקענע לאבענס ברויט. אין דער צייט, וואס מיס מארטא האט זיי אראפגענומען פון פאליצע, האט זיך דערהערט א מורא'דיגער גערויש, א טייפעריי און א פייער - אינדזשין איז פארבייגעלאפען פארביי דער קראם.

דער קונה איז צוגעלאפען צו דער טיר א קוק טאן, ווי יעדער איינער אויף זיין ארט וואלט געטאן. פלוצלונג איז מיס מארטא'ן אריין א געדאנק אין קאפ, און זי האט אויסגענוצט די געלעגענהייט.

אויף דער אונטערשטער פאליצע, הינטער'ן פארקויף - טיש איז געלעגען א פונט פרישע פוטער, וואס דער מילך־מאן האט מיט א צעהן מינוט פריהער איבערגעלאזט. מיט א גרויסען ברויט - מעסער האט מיס מארטא געמאכט א מיעסען שניט אין יעדען פון די אלט - געבאקענע לאבענס, אריינגעלעגט א היבשע שטיק פוטער און צוריק צוגעפרעסט די איינגעשניטענע לאבענס ברויט.

אז דער קונה איז צוריקגעקומען פון דער טיר האט זי געהאלטען אין איינוויקלען זיי אין פאפיר.

ווען ער איז אוועק, נאך אן אונגעוועהנליכען אנגענעהמען געשפרעך, האט מיס מארטא געשמייכעלט צו זיך אליין אבער אין דערזעלבער צייט האט איהר דאס הארץ לייכט א פלאטער געטאן.

צי איז דאס ניט אקארשט געווען צו געוואגט פון איהר? וועט ער זיך ניט באליידיגען? אבער געוויס ניט. ס'איז דאך גיטא קיין שפראך פון עסענווארגען, און פוטער איז דאך ניט קיין עמבלעם פון אונמיידעלהאפטער דרייסטקייט.

יענעם טאג האט זי ניט אויפגעהערט טראכטען דערפון. זי האט זיך פארגעשטעלט די סצענע. ווען ער וועט ענטדעקען איהר קליינע נארעריי.

ער וועט אוועקלעגען זיין פינזעל און זיין פארב - ברעטעל. דארט וועט שטעהן זיין בילד וואס ער האלט אין פאלאץ און אין וועלכען די פערספעקטיווע איז געוויס איבער קריטיק.

ער וועט זיך צוגרייטען צו זיין מיטטאג פון טרוקען ברויט מיט וואסער. ער וועט א שניט טאן איינעם פון די לאבענס — א!

מיס מארטא האט זיך גערויטעלט.

וועט ער כאטש א טראכט טאן פון דער האנט, וואס האט די פוטער אריינגעלעגט ווען ער וועט עסען? וועט ער —

דאס גלעקעל פון דער טיר האט מיט אמאל א שטארקען קלונג געטאן. אימיצער איז אריינגעקומען, מאכענדיג דערביי א היבש ביסעל טומעל.

מיס מארטא איז אייליגדיג ארויסגעקומען פון איהר צימער אין דער בעקעריי. צוויי מענער זיינען דארט געווען. איינער איז געווען א יונגער מאן מיט א לולקע אין מויל — א מאן, וועלכען זי האט קיינמאל פריהער ניט געזעהן. דער צווייטער איז געווען איהר קינסטלער.

זיין געזיכט איז געווען רויט ווי פייער די הוט איז געווען אהינטער, זיינע האר צושויבערט. ער האט צוזאמענגעדריקט זיינע צוויי פויסטען און האט מיט כעס געהויבען געגען מיס מארטא.

''דומקאפ!'' האט ער אויסגעשריען אויפ'ן קול; און דאן עפעס עהנליכעס אין דייטש.

דער יונגערמאן האט געפרואווט איהם אוועקשלעפען.

''איך וועל ניט געהן'', האט ער מיט כעס געזאגט. ''איך וועל ניט געהן ביז איך וועל איהר זאגען''.

ער האט געקלאפט אויף מיס מארטא'ס פארקויף - טיש, ווי אויף א פויק.

''איהר האט מיר קאליע געמאכט'', האט ער געשריען, און זיינע בלויע אויגען האבען געגלאנצט הינטער זיינע ברילען. ''איך וועל אייך זאגען. איהר זיינט אן אלטע קאץ! דאס איז וואס איהר זיינט!''

מיס מארטא האט זיך אנגעשפארט אן די פאליצעס און ארויסגעלעגט [illegible] האנט אויף איהר בלוי - געפינטעלטע זיידענע בלוזקע. דער יונגער מאן [illegible] אנגענומען דעם אנדערען [illegible].

''קום'', האט ער געזאגט, ''דו האסט שוין גענוג געזאגט'' און ער האט איהם ארויסגעשלעפט דורך דער טיר אויפ'ן טראטואר, און דאן איז ער אליין צוריק אריין אין דער בעקעריי.

''איהר ווילט דאך וואהרשיינליך וויסען, מאדאם, צוליעב וואס דער גאנצער טומעל קומט דא פאר'', האט ער זיך געווענדעט צו מיס מארטא'ן. ''דאס איז בלומבערגער. ער איז אן ארכיטעקט־צייכנער. איך ארבייט אין דעם זעלבען אפיס מיט איהם.

''דריי מאנאט צייט האט ער געארבייט שווער און ביטער אויף א פלאן פאר א נייעם ''סיטי האל''. ס'איז געווען א פרייז - קאנקורס. נעכטען האט ער פארענדיגט דעם פלאן מיט טונט. איהר ווייסט דאך, א צייכענער מאכט צו ערשט זיינע צייכנונגען מיט בליישטיפט. ווען די ארבייט איז אין גאנצען פארטיג רייבט ער אויס די בליישטיפט - ליניעס מיט שטיקלאך פארדארטע ברויט. דאס איז בעסער ווי גומיראביקע.

''בלומבערג פלעגט קויפען די ברויט דא ביי אייך. נו, היינט, — נו, איהר ווייסט דאך, מאדאם, אז פוטער איז ניט — וואס איז דא צו ריידען בלומבערג'ס פלאן טויג איצט פאר קיין זאך ניט, סיידען אפשר פאר אייזענבאהן - סענדוויטשעס''.

מיס מארטא איז אריין צו זיך אין הינטער - צימער. זי האט אויסגעטאן די בלוי - געפינטעלטע זיידענע בלוזקע און אנגעטאן צוריק די אלטע ברוינע [illegible] וואס זי פלעגט שטענדיג טראגען. דערנאך האט זי די געמישעכץ פון קוויטע - קערענדלאך און באראקס ארויסגעגאסען דורכ'ן פענסטער אין מיסט - קאסטען אריין.

אין 1892

האבען מיר צום ערשטען מאהל אנגעבאטען צום פאבליק [illegible]

"SALADA"

TEA

איצט געברויכען די מיליאנען מענשען צו דעם העכסטער צופרידענהייט

—for the good
of the community.

שותפים

פופציג יאהר צוריק האבען מיר פארקויפט גאז צו 1,403 איינוואוינער, היינט פארקויפען מיר צו 122,793. אין יאהר 1870 האט גאז געקאסט $3.00 פער טויזענט קוביק פיס. היינט קאסט דאס $1.25

אין 1870 האט א טאן ענטרעסייט קוילען געקאסט $3.75 היינט קאסט דאס $17.00.

זעהט איז, אז דעם געוואלדיגען הויכען פרייז פון מאטעריאלען און ארבייט באקומט איהר די גאז פאר ווייניגער ווי העלפט וואס איהרע עלטערען האבען געצאהלט.

דאס געזעץ באגרענעצט די דיווידענדען צו אונזערע שער־האלטער. אלע איבערשוס־פראפיטען ווערען פארברויכט צום רעדוצירען די פרייזען פון גאז פאר'ן קאנסומער.

און אזוי איז דאס אין פאקט, פונקט ווי אין נאמען. מיר זיינען די קאנסומערס' גאז קאמפאני.

THE CONSUMERS' GAS COMPANY
OF TORONTO

THE DAILY HEBREW JOURN[AL]
E. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of O[ntario]
—PUBLISHED BY—
CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., L[td.]
254 - 258 Queen Street West — Telephone Adelaide [illegible]
Subscription Rates $6 Per Year, $3.50 Six M[onths]
Single Copy — 2 cents.
Entered as Second Class Mail Matter at G. P. O. Toronto [illegible]
January 22nd 1913

[ו]עס דארף באקעמפט ווערען

[א]ויף אן אנדער זייט פון דיזען נומער וועט דער לעזער געפינען א [ב]אריכט פון דער לעצטער זיצונג פון היגען „טריידס און לייבאר קאונסיל" [וו]או עס איז באהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער צוזאמענארבי[י]ט פון ווייסע פרויען אין כינעזער אין רעסטאראנען.

דער סיטי קאונסיל האט לעצטענס אנגענומען א באשלוס פארבא[ט]ענדיג כינעזער צו באשעפטיגען ווייסע פרויען. די פארארדנונג האט [מע]ן נעזאלט אריין אין קראפט אבער דער אטוירני־דזשענעראל האט עס [אפ]געהאלטען דערווייל. און געוויסע יוניאנס האבען דאריבער פארלאנגט [א]ז דער „טרייד און לייבאר קאונסיל" זאל פאדערען די באלדיגע דורכ[פ]יהרונג פון דער פארארדנונג.

[ט]ראטש אונזער ארבייטער קאונסיל איז באקאנט מיט זיין ראדיקאליזם [ה]אט אבער דער קאונסיל ניט געהאט ראדיקאל גענוג ארויסצוטרעטען ענט[ק]עגען געגען דער פארדנונג און האט באשלאסען נאך צו פארהאנדלען וועגען דער פראגע.

[א] פראגרעסיווע ארבייטער האט ניט געדארפט זיין קיין פראגע [צו] האלטען דעם וואס פאר א שטעלונג צו נעהמען צו אזא פראגע. די פארארדנונג פון דעם סיטי קאונסיל איז א פאראורטייל געגען ארבייטער פון א [ג]אנצען פאלק און אומבארעכטיגטע שענדליכע אינסטיטוציע געגען דעם [ג]אנצען פאלק.

די כינעזער זיינען פונקט אזוי ערענטליך און מאראליש ווי די קאנא[דיע]ר און אויב צווישען זיי זיינען דא פארברעכער זיינען זיי אונטערוווארפען [די ז]עלבע געזעצן וואס אלע. די ארבייטער האבען געדארפט זיין די [ע]רשטע צו ווערען א צד צו דער העצעריי אויף „געלע" און די ערשטע צו [ב]אקעמפען עס.

[ב]זיכער דארפען די אידישע ארבייטער יוניאנס וועלכע זיינען אנגע[שלאס]ען אין דעם קאונסיל באקעמפען די פארארדנונג. ווער ווער, אבער [ד]י אידען האבען געוויס דעם טעם פון ראסען־בלבולים און ראסען־פאר[פאל]גונגען און עס איז זיכער אונזער חוב צו באקעמפען די העצעריי אויף [...]

[א]ויב מען קען העצען אויף איין פאלק, אויב עס ווערט קאלטבלוטיג [אנגענ]ומען די שטעמפלונג פון א גאנצען פאלק אלס אן אונמאראלישעס [...] הערמים צוגעגרייט דעל באדען פאר עהנליכע בלבולים אויף אנדערע [...]ישעס - פעלקער.

דאס דארפען מיר אויך געדענקען.

[ה]אלט עס שוין ביי שלום אין אירלאנד?

צוזאמען מיט די פיעלע ידיעות וועגען די אומרוהען אין אירלאנד, [ווע]גען די פיעלע אנפאלען פוןביידע זייטען, קומט אויך די נייעס וועגען [פרידע]ס אונטערהאנדלונגען וועלכע האבען זיך דארטען אנגעהויבען.

מען שלאגט פאר, אז עס זאל ערקלערט ווערען א וואפען־שטיל[שטאנ]ד אויף א חודש צייט, און אז אין פארלויף פונ'ם חודש זאל געזוכט [ווע]רען א וועג אויסצוגלייכען אלע סכסוכים, און צום פארשלאג ווייזט [מען או]יס שטימען איין אלע צדדים.

די ארבייטער קאמיסיע וועלכע געפינט זיך יעצט אין אירלאנד, זוכט צוזאמענצוברענגען נעהנטער די פארשיעדענע שטרייטענדע גרופען, און לאיד דזשארדזש האט זיך שוין ווידער א קוליע געטון, און איז שוין ניט [אז]וי איינגעשפארט ווי בשעת מען האט פון איהם פארלאנגט, אז ער זאל [...]יגען מעקסוויני'ן. ער רעדט שוין יעצט אויך וועגען פארשטענדי[ג]ען און וועגען ארדנונג אין אירלאנד.

די פאסירונגען אין אירלאנד האבען דארום אנגענומען א גאנץ נייע [ווענדו]נג. א ריכטונג צום גוטען. אבער אין גאנצען גלאטיג קוקט אויס [די ...]ען ניט צו זיין.

[אי]ן לעצטע וואך זענען אין אירלאנד ארעסטירט געווארען א רייהע [פיהר]ער פון די שין פעינערס, האט מען פון „דאונינג סטריט" ערקלערט [אז די] רעגירונג האט גאר ניט צו טון מיט די ארעסטען. און יעצט האבען [געבראכ]ט דעם מאנכע ציימונגס־קארעספאנדענטען פאלגענדעס צו דער[צייל]ען:

[...] לאיד דזשארדזש האט שוין פאר די לעצטע עטליכע וואכען אנגע[פאנגען] פריעדענס־פארהאנדלונגען מיט די שין פעינערס, און ארטור גריי [או]ן די אנדערע פיהרער דיערע, האבען געדארפט באזוכען „דאונינג [סטרי]ט" אין די אינטערעסען פון דיזען שלום. זענען אבער מאנכע מיט[גליעד]ער פונ'ם קאבינעט ווי אויך „דאבלין קעסל" די רעגירונג פון איר[לאנד ...]ענען שלום. זענען זיי פשוט געגאנגען און ארעסטירט די שין פעין [פיהר]ער.

[או]ן די רעאקציאנערע עלעמענטען פונ'ם קאבינעט זענען נאך אזוי [...]ען גענוג שטארק, און מיט ציפיעל זיכערהייט קען דארום נאך ניט [...]ספערט ווערען, צי האלט עס שוין ביי שלום אין אירלאנד.

[...]איף אונזער קענעדע איז אויסגעפאלען דער גורל צו ווארפען די [...] לעצטע ערד אויפ'ן באריהמטען ארטיקעל צעהן פון דער נאציא[נא]לער קאנסטיטוציע.

[...]די רויבערייען פארמעהרען זיך אויף אונזערע גאסען — זאל עס זיין [...]ן פון נוטע צייטען, אז טאראנטא האט באקומען א סך גבירים און [...]לותם פאר רויבער דא צו מאכען „דזשאבס", אדער איז עס גאר א [...] פון שלעכטע צייטען, און מענשען נעהמען זיך צו רויבערייען וועז [...] ערקיים איך כימא.

דער גלח דר. גומפאסטאווסקי

(בילדער פון היינטיגען פוילען)

פון ז. אלדאר. ד'

די וואהלען פון פוילישען סיים ווע[רע]ן זיכער געווען דורכגעפיהרט אויף'ן ברייטסטע דעמאקראטישסטען יסוד, וואס באפרידיגט אפילו די שטארקסטע אנהענגער פון דער פאלקס - הערשאפט און דעמאקראטיע. וואס פאר א סודר פרויז איז דער רעזולטאט פון די דאזיגע וואהלען איז זייער צייט געווען פאר אט [...]

[...] הערען, ווען ער פאלט אריין אזוי צו[פ]עליג אין דער סיים - געביידע ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענהייט, וואלט איהר געשוואוירען, אז דאס רעדט דער ראדיקאלסטער דעמאקראט. דער געפער[ל]יכסטער רעוואלוציאנער, מיינט איהר אפשר, אז ער ווערט געטראגען דורך א [...]

[...]

דאס אידישע לעבען אין כארקאוו

ה. באלאשער, וועלכער האט זיך די [לעצ]טע צוריקגעקערט קיין קאוונא פון כארקאוו, פון וואנען ער איז ארויסגעפאה[ר]ען דעם 15־טען סעפטעמבער, האט איז דער קאוונער „יודישער שטימע" איבערגעגעבען פאלגענדע עפיזאדען פון דארטיגען אידישען געזעלשאפטליכען לעבען.

כארקאוו, אלס גרויסער אידישער צענטער — איז אין איצטיגען מאמענט חרוב. דער חורבן אבער איז פארגעקומען ניט מיט אמאל. די איינצעל[...]

כאוואסט, איז מצד דער העברעער באל[ע]שעוויסטישער מאכט נישט צו כאמערקען קיין באזונדער רעפרעסיווע באציהונג צו די אידישע אנשטאלטען. די צושטע[נ]דיגע פאקטארען זענען נאר די אידישע קאמוניסטען, זיי האבען אויך ארייגעבראכט באזונדערע מעטאדען פון ליקווידאציע. די אלגעמיינע אינסטיטוציעס פלעגען ליקווידירט ווערען מיט א סדר, דורך א צוזאמענארבייט פון די פריהער[ד]יגע בעאמטע און מאבט - פארשטעהער [...]

[...]ציגער פארבליבענער קולטור - אנשטאלט איז דער אוניווערזיטעט, מ'רעכנט איצט, צוליעב דעם מאנגעל אין אינטעליגענץ פארגרינגערען דעם ארויסלאז. „תרבות" האט זיך געפרובט אויפהאלטען איהרע שול - אנשטאלטען (דעם סעמינאר אונטער די אנפיהרונג פון דר. טשארנא איז געשלאסען) דורך גרינדען קלענערע גרו[פ]עס, אבער די לעהרער, וועלכע האבען נישט קיין רעגירונגס - שטעלעס — ווערען כאבילוזירט און זיי מוזען דאד געגען זייער ווילען ארבייטען אין די נאציאנאלע אינסטיטוציעס. עם האט גע[...] [ב]אלד ערשינען א העבראישער זאמעל־[בוך] אונטער דער רעדאקציע פון ש. איש [...]

[...]

(פארזעצונג אויף זייט 3)

[...]

ווען וועט זיעגען אין פוילען?

מענשען און אפגרונד ✤ ראמאן

פון יעקב פינגערמאן

אידיש פון א. רייזוויין

ישראל זאנגוויל, געזעצליכע

(זיעבען און צוואנציגסטע פארזעצונג)

דער אויבערקאמיסאר האט אויסגע[...] טרונקען. „קיין פרעהליכס, מען האט ארבייט איבערן קאפ".

„אה, דאס ווייס איך גאנץ גוט, מיין ליעבער, איך האב אבער [...]

[...] אונזער פארדאכט איז באגרינדעט."

„קען איך וויסען [...]"

„פאר צוויי וואכען האט אונזער רעגענט־ביורא אין פעלדקירך ארעסטירט א פערזאן, וועלכער האט בשעת זיין פארהאפטונג צוריסען א צעטעלע, לײדער [...]

[...] געערהאט די פאטאגראפיע - אויף אלע זייטען, געשאקעלט מיט'ן קאפ, און עס האט זיך אנגעזעהן ווי ער דענקט שטארק נאך וועגען דעם.

„עטוואס איז עס", האט ער ענד[ע]ר זיך געזאגט, „אבער וואס?" ער איז [...]

[...]

(פארזעצונג פאלגט)

א פערטער אינטערנאציאנאל?

פון פ. האלפערין.

דעם חודש דארף פארקומען אין בערן, שווייץ, די לאנג אנאנסירטע אומגעדולדיג-ערווארטעטע קאנפערענץ פון די מעסיגע סאציאליסטישע פארטייען אין איירפא אין וועלכער עס וועט זיך אויך ווארשיינליך באטייליגען די אמעריקאנער סאציאליסטישע פארטיי.

די קאנפערענץ האט געזאלט פארקומען דעם 5-טען ד. מ. אבער לויט די לעצטע ידיעות איז די קאנפערענץ אפגעלעגט געווארען אויף א שפעטערן דאטום פון'ם זעלבען מאנאט.

פון וועמען ווערט די קאנפערענץ איינבערופען און וואס שטעלט זי מיט זיך פאר?

די קאנפערענץ ווערט איינבערופען פון די יעניגע סאציאליסטישע פארטייען וועלכע זיינען ביז יעצט געבליבען דרויסען סיי פון צווייטען אינטערנאציאנאל און סיי פון דריטען אינטערנאציאנאל הויפטזעכליך פון דער ענגלישער אונאבהענגיגער ארבייטער פארטיי און פון דער דייטשער אונאבהענגיגער פארטיי, און שטעלט מיט זיך פאר דעם לעצטען אקט אין דער אויסקריסטאליזירונג פון דער סאציאליסטישער באוועגונג אין דער וועלט.

וועט אויף דער קאנפערענץ געשאפען ווערען א פערטער אינטערנאציאנאל, וועלען די מעסיגע פארטייען געפינען עס אפר אונמעגליך אנצושליסען זיך אן איינעם פון די שוין עקזיסטירענדע אינטערנאציאנאלען?

דאס איז די פראגע וועלכע עס שטעלט זיך איצט פאר יעדען סאציאליסט און ספעציעל פאר יענע סאציאליסטען וועלכע דענקען אז איירפא איז רייף פאר דעם לעצטען ענדגילטיגען קאמף צווישען דער ארבייטערשאפט און דער בורזשואזיע.

וואס נעהענטער עס קומט דער טאג פון דער קאנפערענץ, אלץ שווערער ווערט צו ענטפערען אויף דער פראגע, אלץ מעהר ספעקולאטיוו ווערט די שטעלונג פון דער קאנפערענץ. ביז ניט לאנג צוריק איז עס געווען א פארשטאנענע זאך — די איינבערופער האבען עס קלאהר ערקלעהרט — אז דער צוועק פון דער קאנפערענץ איז צו לייגען דעם גרונדשטיין פאר א נייעם אינטערנאציאנאל, אבער איצט מעהרען זיך סמנים וועלכע צייגען אז דאס איז נאך ווייט ניט קיין באשלאסענע זאך.

אטא בראנדשטעטער, דער סעקרעטאר פון דער אמעריקאנער סאציאליסטישער פארטיי איז לעצטענס ארויסגעקומען מיט אן ערקלעהרונג אז אויף דעם בערנ'ער קאנפערענץ וועט נאך געמאכט ווערען א פרוב צו אונטערהאנדלען מיט די פיהרער פון'ם דריטען אינטערנאציאנאל וועלכע וועלען איינגעלאדען ווערען צו דער קאנפערענץ.

דאס איז אן ערפרעהענדער סמן. דאס הייסט אז די מעסיגע פארטייען האבען נאך ניט פארברענט אלע בריקען הינטער זיך. אז עס איז נאך דא א האפנונג אויף א פאראייניגונג פון אלע סאציאליסטישע פארטייען און אז עס וועט אפשר נאך אויסגעמידען ווערען א פאלשטענדיגע צושפליטערונג.

איך זאג "פון אלע סאציאליסטישע פארטייען", ווייל די עלעמענטען וועלכע שטעלען צוזאמען דעם צווייטען אינטערנאציאנאל באטראכט שוין איצט קיינער ניט פאר סאציאליסטישע. די ענגלישע ארבייטער פארטיי וועלכע איז דער רוקענביין פון'ם צווייטען אינטערנאציאנאל פרעטענדירט אליין ניט צו זיין א סאציאליסטישע פארטיי, און די מאיאריטעט סאציאליסטען פון דייטשלאנד שיידעמאנ'ס פארטיי, זיינען שוין לאנג קיין מאיאריטעט ניט און קיין סאציאליסטען אודאי ניט.

פון דער צווייטער זייט ווערט דער "דראנג פון אונטען" אלץ שטארקער. די מיטגליעדער פון די פארטייען וועלכע זיינען נאך ניט צוגעשטאנען צום דריטען אינטערנאציאנאל טרייבען די פיהרער צו א דערנעהענטערונג מיט דעם רעוואלוציאנערען מאסקווער אינטערנאציאנאל. אין גיכען דארף פארקומען דער צוזאמענפאהר פון דער פראנצויזישער סאציאליסטישער פארטיי און ביי דער געלעגענהייט פון וועהלען דעלעגאטען צו דעם צוזאמענפאהר האבען זיך די מיטגליעדער פון פאריזער דיסטריקט ענטשידען ארויסגעזאגט פאר דעם דריטען אינטערנאציאנאל.

עס איז נאך אלזא דא א האפנונג, אז די בערנער קאנפערענץ וועט ניט פיהרען צו א שפאלטונג פון די סאציאליסטישע פארטייען נאר צו א פאראייניגונג פון אלע רעוואלוציאנער סאציאליסטישע כוחות פון דער וועלט.

אויב אבער די האפנונגען זאלען צוני-נען ווערען, אויב עס וועט יא פארקומען א ריס אין דער סאציאליסטישער באוועגונג און א נייער פערטער אינטערנאציאנאל וועט געגרינדעט ווערען, איז עס אויך מעהר ווי זיכער אז עס וועט בלויז זיין א טעמפארערע ערשיינונג. עס איז ניטא איצט קיין פלאץ אין דער סאציאליסטישער באוועגונג פאר א "גאלדענעם מיטעלוועג". אויב די פיהרער באגרייפען עס ניט ווערען אבער די ארבייטער, די 'ראנק ענד פייל' אלץ דורכגעדרונגען מיט דעם באוואוסטזיין. דער דריטער אינטערנאציאנאל איז דער אינטערנאציאנאל פון רעוואלוציאנערער טאט און אלץ מעהר און מעהר ציהען זיך צו איהם די פראלעטארישע מאסען פון דער וועלט.

איך האב אויבען געזאגט אז די קאנפערענץ שטעלט מיט זיך פאר דעם לעצטען אקט אין דער אויסקריסטאליזירונג פון דער סאציאליסטישער באוועגונג, אבער דאס וועט זיין נאר אין דעם פאל ווען די קאנפערענץ וועט באשליסען צוצושטעהן צום דריטען אינטערנאציאנאל. אויב ניט וועט דער קריסטאליזירונג פראצעס מוזען ווייטער אנגעהן ביז עס וועט פארמירט ווערען יענער גרויסער איינציגער אינטערנאציאנאל וועלכער דארף פיהרען די ארבייטער פון דער וועלט צו דער לעצטער גרויסער שלאכט און צום זיגרייכען נצחון.

ראדיקאלער מיטעל צו דעקען רעגיערונגס הוצאות.

א באשלוס צו אגיטירען פאר אן איינקונפט-שטייער לויט נאך וועלכען אלע איינקונפטען העכער פון דריי טויזענט דאלאר א יאהר זאלען איבערגעגעבען ווערען צו דער רעגיערונג, איז אנגענומען געווארען אויף דער לעצטער זיצונג פון טרייד און לייבאר קאונסיל.

די פראגע איז אויפגעהויבען געווארען פון דער דזשולערי ווארקערס יוניאן וועמעס דעלעגאט האט פארלאנגט אז דער קאונסיל זאל זיך ארויסזאגען געגען דעם עקזיסטירענדען לוקסוס שטייער און פאר אן אלגעמיינעם איין פראצענטיגען שטייער אויף יעדען פארקויפטען ארטיקעל.

דעלעגאט מעקאלום האט דאן דאן פארגעשלאגען דעם אויבענדערמאהנטען ראדיקאלען מיטעל אויף צו דעקען די רעגיערונגס הוצאות און די פארזאמלונג האט דעם פארשלאג אנגענומען.

כמעט איינשטימיג איז אנגענומען געווארען דערפארשלאג פון דעלעגאט דאגעט אז דער קאונסיל זאל פאדערען פון דער פעדעראל רעגיערונג די דורכפיהרונג פון אן ארבייטסלאזיגקייט-פארזיכערונגס געזעץ (אנעמפלאימענט אינשורענס).

א היציגע דעבאטע איז פארגעקומען וועגען דער פראגע פון וויים און גאל ד. ה. וועגען דעם באשלוס פון סיטי קאונסיל אז ווייסע פרויען זאלען ניט טארען זיין באשעפטיגט אין כינעזישע רעסטאראציעס. דער "ארדער-אין-קאונסיל" האט געזאלט אריין אין קראפט דעם ערשטען דעצעמבער אבער דער אטוירני דזשענעראל רייני האט אפגעהאלטען די דורכפיהרונג פון דעם געזעץ און דעלעגאט ראסעל פון דער קיכער-יוניאן האט דעריבער געפאדערט אז דער לייבאר קאונסיל זאל פארלאנגען אן ערקלעהרונג וועגען דעם פון אטוירני דזשענעראל.

דער פארשלאג איז אבער דורכגעפאלען. עס האט זיך בכלל ארויסגעוויזען אז די דעלעגאטען זיינען ווייט ניט איינינג וועגען דער פראגע. איינינע דעלעגאטען זיינען געווען ענטשידען געגען דעם גאנצען געזעץ.

דער כינעזער איז פונקט אזוי ארענטליך און מאראליש", האט געזאגט דעלעגאט אלעקס לייאנס פון דער סטארליארעס יוניאן — "ווי דער ענגלישער. אויב מיר זיינען אינטעליגענטע ארבייטער טארען מיר ניט אויפהויבען קיין ראסען פראגע. אונזער שונא איז דער אינטערנאציאנאלער קאפיטאליסט, און איהר מעגט אויך וויסען אז דער ענגלישער און קאנאדער ארבייט פאר פונקט אזעלכע נידעריגע שכירות ווי דער כינעזער".

נאך דער לאנגער און היציגער דיסקוסיע איז באשלאסען געווארען איבערצוגעבען די גאנצע פראגע צו דער לעגיסלאטיווער קאמיטע פון דעם קאונסיל.

באהן-ארבייטער וועלען סטרייקען אויב פארבאט וועט ניט צוריקגעצויגען ווערען.

לעצטע וואך זיינען פארגעקומען איי-ניגע קאנפערענצען פון די ארבייטער פון דער "סי. ען. אר." אויף וועלכע עס איז ברייט ארומגערעדט געווארען די האנדלונג פון דעם פרעזידענט ד. ב. האנא, וועלכער האט פארבאטען די ארבייטער צו מישען זיך אין פאליטיק.

עס איז באשלאסען געווארען אויסצונוצען אלע פרידליכע מיטלען צו ווירקען אז דער פארבאט זאל צוריקגעצויגען ווערען. די באהן ארבייטער וועלען זוכען צו דערגרייכען עס דורך פארהאנדלונגען מיט דעם פרעזידענט און אויך מיט דעם פרעמיער מיהען.

עס איז אבער אויך פארשטאנען געווארען אז אויב די פרידליכע מיטלען וועלען ניט פיהרען צום געווינשטען רעזולטאט, דאן זאל ערקלעהרט ווערען א גענעראל-סטרייק.

די באהן ארבייטער זיינען ענטשלאסען אונטער אלע אומשטענדען ניט צו אונטערווארפען זיך דער אויטאקראטישער האנדלונג פון דעם פרעזידענט האנא.

א פארבאנד פון אלע נאדעל טריידס.

איבערמארגען, דאנערשטאג דעם 9-טען דעצעמבער, וועט אין ניו יארק אפגעהאלטען ווערען א קאנפערענץ פון אלע אינטערנעשאנעלס פון דער נאדעל אינדוסטריע אין אמעריקא מיט דעם צוועק צו גרינדען א פארבאנד פון די באטרעפפענדע צענטראלע קערפערשאפטען.

די קאנפערענץ ווערט גערופען אויף דער איניציאטיווע פון דער אינטערנעישאנעל לעידיס גארמענט ווארקערס יוניאן אין איינקלאנג מיט א באשלוס פון דער לעצטער קאנווענשאן אין שיקאגא און די פאלגענדע קערפערשאפטען וועלען זיך אין דער קאנפערענץ באטייליגען:

1. די אמאלגאמייטעד קלאדינג ווארקערס אוו אמעריקא.
2. די דזשאירנימען טיילארס יוניאן".
3. די יונייטעד גארמענט ווארקערס אוו אמעריקא.
4. די יונייטעד העט ענד קעפמייקערס יוניאן אוו אמעריקא.
5. די אינטערנעשאנאל פאריערס יוניאן.

די איינבערופער פון דער קאנפערענץ ערקלעהרען אז דא ווערט ניט געמאכט קיין פארזוך צו גרינדען א "וואן ביג יוניאן" און אז די אויטאנאמיע פון יעדער קערפערשאפט וועט פון דעם געפלאנטען פארבאנד ניט באריהרט ווערען. אלעס וואס עס ווערט באצוועקט מיט דעם פערבאנד איז איינצושטעלען נעהענטערע און פעסטערע באציהונגען צווישען די פארשידענע יוניאנס פון דער נאדעל אינדוסטריע פאר די צוועקען פון פארטיידיגונג און אנגריפונג.

דאס איז אהן ספק א גוטער אויפטו וועלכעס איז באזונדערס דרינגענד נויטיג אין דער איצטיגער אומרוהיגער צייט און האפענטליך וועט די קאנפערענץ זיין ערפאלגרייך אין דער ארבייט.

ארבייטער רינג קאנווענשאן וועט זיין דאס שעהנסטע וואס טאראנטא האט ווען געזעהען

נעכטען אווענט האט א קאנפערענץ מיט פארשטעהער פון אלע ארבייטער רינג ברענטשעס באשלאסען דאס די 21-טע קאנווענשאן וואס דארף געהאלטען ווערען קומענדען מאי אין טאראנטא, זאל געמאכט ווערען אלס די שעהנסטע פאסירונג וואס טאראנטא האט ווען געזעהען אויף דער אידישער גאס.

עס איז געגרינדעט געווארען א ספעציעלע ארענזשמענטס קאמיטעט וואס באשטעהט פון דרייסיג מענשען. דער נעכטיגער מיטינג האט באשטימט א באזונדערע קאמיטע פאר יעדער ארבייט וואס דארף אונטערנומען ווערען.

דער פראגראם אויף צו באשעהנען און בארייכען די קאנווענשאן איז אן אומגעהייער גרויסער. ער שליסט איין א גאנצען פאראד, שעהנע דעקאראציעס אויף די הייזער, און אן אלגעמיינעם יום טוב פאר דער גאנצער אידישער ארבייטערשאפט. דער יום טוב וועט געפייערט ווערען מיט א שעהנעם באל און א רייכען קאנצערט. א באנקעט, און נאך פארשידענע אנדערע אמוזירונגען.

א ספעציעלער קבלת פנים ווערט פארבארייטעט פאר די דעלעגאטען פון די פאראייניגטע שטאאטען. דאס וועט זיין דער ערשטער א. ר. קאנווענשאן אין קאנאדע, און טאראנטא זוכט צו מאכען די דאזיגע געלעגענהייט אלס אן אמת'ן אנדענקען פאר די דעלעגאטען. עס ווערט זאגאר געפלאנעוועט צו מאכען אזא סארט סאוועניר מיט וועלכע די דעלעגאטען וועלען פרעזענטירט ווערען, דאס טאראנטא זאל ביי זיי פארבלייבען אויף א שטענדיגען אנדענקען.

אלס טשערמאן פון דעם ארענזשמענטס קאמיטעט איז אויסגעקליבען געווארען מר. פ. פרומהארץ און סעקרעטאר מר. דיינאף.

אויף קומענדער וואך ווערט דא ערווארטעט מר. באסקין, דער גענעראל סעקרעטאר פון א. ר. וואס קומט אהער צו באזארגען איינינע ענינים וואס האבען צו טון מיט דער קאנווענשאן.

פאר'כשוף'טע ברויט

פון א. הענרי
אידיש פון
א. פרומקין.

מיס מארטא מיטשאם האט געהאלטען איהר קליינע בעקעריי אויפ'ן עק גאס, — דארט, וואו מען דארף ארויפגעהן דריי טרעפלאך און דאס גלעקעל קלינגט, בעת איהר עפענט די טיר.

מיס מארטא איז אלט געווען פערציג יאהר, איהר באנק-ביכעל האט געוויזען א קרעדיט פון צוויי טויזענט דאלאר. א חוץ דעם האט זי פארמאגט צוויי פאלשע צייהן און א מיטפיהלענדיג הארץ. א סך מענשען האבען שוין התונה געהאט, כאטש זיי האבען געהאט פיעל קלענערע שאנסען דערצו, ווי מיס מארטא.

צוויי אדער דריי מאל א וואך פלעגט אריינקומען צו איהר א קונה, אין וועמען זי האט זיך ביסלאכווייז אנגעהויבען אינטערעסירען. ער איז געווען א מאן אין די מיטעלע יאהרען, האט געטראגען ברילען און א ברוין בערדעל, וואס איז געווען פארזיכטיג ארומגעשניטען מיט א שפיץ.

ער האט גערעדט ענגליש מיט א שארפען דייטשען אקצענט. זיינע קליידער זיינען געווען שטארק אפגעטראגען, אין מאנכע פלעצער פארלאטעט און אין אנדערע צוקנייטשט און נאכגעגענדיג. אבער ער האט אויסגעקוקט נעט, און האט געהאט זעהר פיינע מאניערען.

ער פלעגט שטענדיג קויפען צוויי לאבענס אלט-געבאקענע ברויט. פרישע ברויט האט געקאסט פינף סענט א לאבעל. אלט-געבאקענע זיינען געווען צוויי פאר פינף סענט. ער האט קיינמאל ניט פארלאנגט קיין אנדער זאך, נאר אלט-געבאקענע ברויט.

איינמאל האט מיס מארטא באמערקט א רויטען און בראונעם פלעק אויף זיינע פינגער. זי איז אלזא געווען זיכער ביי זיך, אז ער איז א מאלער און א זעהר ארעמער דערצו. ער לעבט געוויס ערגעץ אויף א בוידעם, וואו ער מאלט זיינע בילדער און עסט אלט-געבאקענע ברויט און דענקט וועגען די גוטע געשמאקע זאכען, וואס געפינען זיך ביי מיס מארטא'ן אין דער בעקעריי.

אפט, ווען זי פלעגט זיך אוועקזעצען עסען איהרע קאטלעטען אין לייבטע פרישע ברויטלאך און איינגעמאכטס און טרינקען איהרע טיי, פלעגט זי זיפצען און ווינשען פון גאנצען הארצען, אז דער גוטער, עדעלער מאלער זאל זיצען דא מיט איהר ביי איהר געשמאקען מאהלצייט, אנשטאט צו עסען זיינע דארע, הארטע ברויט דארט אויפ'ן וויסטען בוידעם. מיס מארטא, ווי איהר ווייסט שוין, האט געהאט א ווייך, א מיטפיהלענדיג הארץ.

כדי אויסצופראבירען איהר טעאריע וועגען זיין באשעפטיגונג, האט זי איין טאג ארויסגעבראכט פון איהר צימער א בילד, וואס זי האט געקראגען אין אן אויספארקויף, און האט עס אויפגעהאנגען ביי די פאליצעס הינטער'ן פארקויף-טיש.

ס'איז געווען א סצענע פון ווענעדיג. א הערליכע מארמארנער פאלאץ (אזוי איז געשטאנען אויפ'ן בילד) האט פארנומען דעם פאדער וואסער ווייטער זייענען דארט געווען גאנדאלעס (מיט דאמען, אויסשטרעקענדיג זייערע הענט אין וואסער) וואלקענס, הימעל און ליכט און שאטען אהן א שיעור. קיין מאלער האט ניט געקענט פארפעהלען עס צו באמערקען.

אין צוויי טעג ארום איז דער קונה אריינגעקומען.

"צוויי לאבלאך ברויט, זייט אזוי גוט".

"איהר האט דא א פיין בילד, מאדאם", האט ער געזאגט, בעת זי האט איינגעוויקעלט דאס ברויט אין פאפיר.

"יא?" רופט זיך אן מיס מארטא.

און זי קוועלט גאר אן פון איהר איינפאל "איך באוואונדער אזוי קונסט און" (ניין, עס פאסט ניט צו זאגען "קינסטלער", גאר צו פריה) "און מאלערייען", האט זי צוגעזעצט. "דענקט איהר ווירקליך, אז דאס איז א גוט בילד?"

"דער פאלאץ", האט דער קונה געזאגט "איז ניט גוט געצייכענט. די פערספעקטיווע דערפון איז ניט ריכטיג. א גוטען טאג, מאדאם".

ער האט גענומען זיין ברויט, האט זיך פארנייגט און איז שנעל ארויס פון קראם.

יא, ער מוז געוויס זיין א מאלער. מיס מארטא האט דאס בילד צוריק אריינגעטראגען צו זיך אין צימער.

ווי עדעל און פריינדליך זיינע אויגען האבען געשיינט הינטער די ברילען! וואס פאר א ברייטען שטערן ער האט! צו קענען גלייך מיט איין בליק כאפען, אז די פערספעקטיווע איז ניט ריכטיג — און צו לעבען אויף אלט-געבאקענע ברויט! אבער א זשעני מוז אפט קעמפען, איידער ער ווערט אנערקענט.

וואס פאר א גוטע זאך עס וואלט געווען פאר דער קונסט און דער פערספעקטיווע, ווען דער זשעני וואלט געהאט הינטער זיך צוויי טויזענט דאלאר אין באנק, א בעקעריי און א גוט, פיהלענד הארץ צו — אבער דאס זיינען דאך בלויז חלומות אויף דער וואך, מיס מארטא.

איצט, ווען ער איז אריינגעקומען אין דער בעקעריי, פלעגט ער זיך אפט אפשטעלען אויף א ווייל פלוידערען מיט איהר. ס'האט אויסגעזעהן, אזוי ווי ער וואלט געשלונגען מיס מארטא'ס אויפמונטערענדע ווערטער.

ער האט בסדר געהאלטען אין איין קויפען אלט-געבאקענע ברויט. קיינמאל ניט קיין קיכעל, קיינמאל ניט קיין "פאי", קיינמאל ניט קיין שטיקעל צוקער-געבעקס.

ס'איז איהר פארגעקומען, אז ער הויבט אן ווערען מאגערער און טרויעריגער. ס'האט איהר וועה געטאן דאס הארץ, ס'האט זי געצויגען צוצולעגען עפעס א גוטע און געשמאקע זאך צו זיינע ארעמע פאר לעבלאך ברויט, אבער זי האט קיין מוט ניט געהאט דערצו. זי האט ניט געוואגט עס איהם אנצובאטען. זי האט געוואוסט, ווי שטאלץ די קינסטלער זיינען.

מיט אמאל האט זיך מיס מארטא אנגעהויבען אויסצופוצען אין איהר בלוי-פינטעלדיגער זיידענע בלוזקע און ארויסקומען דערמיט יעדען טאג אין קראם. הינטער'ן פארקויף-טיש ביי זיך, אין איהר הינטער-צימער, האט זי געקאכט עפעס א געהיימע געמישעכץ פון קוויטע-קערענדלאך און באראקס. גאר א סך מענשען געברויכען עס פאר א שעהנער געזיכטס-פארב.

איין טאג איז דער קונה אריינגעקומען ווי געוועהנליך, האט אוועקגעלעגט זיין פינף סענט שטיק אויפ'ן טיש און פארלאנגט זיינע אלט-געבאקענע לאבענס ברויט. אין דער צייט, וואס מיס מארטא האט זיי אראפגענומען פון פאליצע, האט זיך דערהערט א מורא'דיגער גערויש, א פייפעריי און א פייער-אנזשין איז פארבייגעלאפען פארביי דער קראם.

דער קונה איז צוגעלאפען צו דער טיר א קוק טאן, ווי יעדער איינער אויף זיין ארט וואלט געטאן. פלוצלונג איז מיס מארטא'ן אריין א געדאנק אין קאפ, און זי האט אויסגענוצט די געלעגענהייט.

אויף דער אונטערשטער פאליצע, הינטער'ן פארקויף-טיש איז געלעגען א פונט פרישע פוטער, וואס דער מילך-מאן האט מיט א צעהן מינוט פריהער איבערגעלאזט. מיט א גרויסען ברויט-מעסער האט מיס מארטא געמאכט א טיעפע שניט אין יעדען פון די אלט-געבאקענע לאבענס, אריינגעלעגט א היבשע שטיק פוטער און צוריק צוגעפרעסט די איינגעשניטענע לאבענס ברויט.

אז דער קונה איז צוריקגעקומען פון דער טיר האט זי געהאלטען אין איינוויקלען זיי אין פאפיר.

ווען ער איז אוועק, נאך אן אנגעוועהנליכען אנגענעהמען געשפרעך, האט מיס מארטא געשמייכעלט צו זיך אליין אבער אין דערזעלבער צייט האט איהר דאס הארץ לייכט א פלאטער געטאן.

צי איז דאס ניט אקארשט געווען צו געוואגט פון איהר? וועט ער זיך ניט באליידיגען? אבער געוויס ניט. ס'איז דאך ניטא קיין שפראך פון עסענווארגען. און פוטער איז דאך ניט קיין עמבלעם פון אונמידעלהאפטער דרייסטקייט.

יענעם טאג האט זי ניט אויפגעהערט טראכטען דערפון. זי האט זיך פארגעשטעלט די סצענע. ווען ער וועט אנטדעקען איהר קליינע נארעריי.

ער וועט אוועקלעגען זיין פינזעל און זיין פארב-ברעטעל. דארט וועט שטעהן זיין בילד וואס ער האלט אין מאלען און וועלכע די פערספעקטיווע איז געוויס איבער קריטיק.

ער וועט זיך צוגרייטען צו זיין מיטטאג פון טרוקען ברויט מיט וואסער. ער וועט א שניט טאן איינעם פון די לאבענס — א!

מיס מארטא האט זיך גערויטעלט. וועט ער כאטש א טראכט טאן פון דער האנט, וואס האט די פוטער אריינגעלעגט ווען ער וועט עסען? וועט ער —

דאס גלעקעל פון דער טיר האט מיט אמאל א שטארקען קלונג געטאן. אימיצער איז אריינגעקומען, מאכענדיג דערביי א היבש ביסעל טומעל.

מיס מארטא איז אייענדיג ארויסגעקומען פון איהר צימער אין דער בעקעריי. צוויי מענער זיינען דארט געווען. איינער איז געווען א יונגער מאן מיט א ליולקע אין מויל — א מאן, וועלכען זי האט קיינמאל פריהער ניט געזעהן. דער צווייטער איז געווען איהר קינסטלער.

זיין געזיכט איז געווען רויט ווי פייער די הוט איז געווען אהינטער, זיינע האר צושויבערט. ער האט צוזאמענגעדריקט זיינע צוויי פויסטען און האט מיט כעס געהויבען געגען מיס מארט.

"דומקאפ!" האט ער אויסגעשריען אויפ'ן קול; און דאן עפעס עהנליכעס אין דייטש.

דער יונגערמאן האט געפרואווט איהם אוועקשלעפען.

"איך וועל ניט געהן", האט ער מיט כעס געזאגט. "איך וועל ניט געהן ביז איך וועל איהר זאגען".

ער האט געקלאפט אויף מיס מארטא'ס פארקויף-טיש, ווי אויף א פויק.

"איהר האט מיר קאליע געמאכט", האט ער געשריען, און זיינע בלויע אויגען האבען געבלאנצט הינטער זיינע ברילען. "איך וועל אייך זאגען. איהר זיינט אן אלטע קאץ! דאס איז וואס איהר זייגט!"

מיס מארטא האט זיך אנגעשפארט אין די פאליצעס און ארויסגעלעגט [illegible] האנט אויף איהר בלוי-געפינטעלטע [illegible] זיידענע בלוזקע. דער יונגער מאן [illegible] אנגענומען דעם אנדערען ביים קאל[illegible]. "קום", האט ער געזאגט, "דו [illegible] שוין גענוג גערעדט" און ער האט [illegible] ארויסגעשלעפט דורך דער טיר [illegible] טראטואר, און דאן איז ער אליין [illegible] אריין אין דער בעקעריי.

"איהר ווילט דאך ווארשיינליך וויסען, מאדאם, צוליעב וואס דער [illegible] צער טומעל קומט דא פאר", האט [illegible] זיך געווענדעט צו מיס מארטא'ן. "דאס איז בלומבערגער. ער איז אן ארכיטעקט צייכענער. איך ארבייט אין דעם זעלבען אפיס מיט איהם.

"דריי מאנאט צייט האט ער געארבייט שווער און ביטער אויף א פלאן פאר א נייעם "סיטי האל". ס'איז געווען א פרייז-קאנקורס. נעכטען האט ער פארענדיגט דעם פלאן מיט טינט. איהר ווייסט דאך, א צייכענער מאכט צו ערשט זיינע צייכענונגען מיט בלייסטיפט. ווען די ארבייט איז אין גאנצען פארטיג רייבט ער אויס די בלייסטיפט-ליניעס מיט שטיקלאך פארדארטע ברויט. דאס איז בעסער ווי גומיראביקע.

"בלומבער' פלעגט קויפען די ברויט דא ביי אייך. נו, היינט, — נו, איהר ווייסט דאך, מאדאם, אז פוטער איז ניט — וואס איז דא צו רייהען [illegible] בלומבערג'ס פלאן טויג איצט פאר קיין זאך ניט. סיידען אפשר פאר איי[illegible] באהן-סענדוויטשעס".

מיס מארטא איז אריין צו זיך אין [illegible] הינטער-צימער. זי האט אויסגעטאן די בלוי-געפינטעלטע זיידענע בלוזקע [illegible] און אנגעטאן צוריק די אלטע ברוינע [illegible] כענע וואס זי פלעגט שטענדיג טראגען. דערנאך האט זי די געמישעכץ פון קוויטע-קערענדלאך און באראקס ארויסגעגאסען דורכ'ן פענסטער אין מיסט-קאסטען אריין.

אין 1892
האבען מיר צום ערשטען מאהל אנגעבאטען צום פאלק [illegible]
"SALADA"
TEA
איצט געברויכען זיי מיליאנען מענשען צו דער העכסטער צופרידענהייט

—for the good
of the community.

שותפים

פופציג יאהר צוריק האבען מיר פארקויפט גאז צו 1,403 איינוואוינער, היינט פארקויפען מיר צו 122,793. אין יאהר 1870 האט גאז געקאסט $3.00 פער טויזענט קוביק פיס. היינט קאסט דאס $1.25

אין 1870 האט א טאן ענטרעסייט קוילען געקאסט $3.75 היינט קאסט דאס $17.00.

זעהט איז, אז דעם געוואלדיגען הייכען פרייז פון מאטעריאלען און ארבייט באקומט איהר די גאז פאר ווייניגער ווי העלפט וואס אייערע עלטערען האבען געצאהלט.

דאס געזעץ באגרענעצט די דיווידענדען צו אונזערע שער-האלטער. אלע איבערשוס-פראפיטען ווערען פארברויכט צום רעדוצירען די פרייזען פון גאז פאר'ן קאנסומער.

און אזוי איז דאס אין פאקט, פונקט ווי אין נאמען. מיר זענען די קאנסומערס' גאז קאמפאניע.

THE CONSUMERS' GAS COMPANY
OF TORONTO

דזשיי ווי בראַדי און קא.

באריסטער, סאליסטער, נאטערי און א. ז. וו.

אַפיס אין 711-710 טעמפעל בילדינג. טעלעפאן ערעלייד 3086.

פעקטאר און שולמאן
לאיערס

303 לעמסדאן בילדונג. טאראנטא.

6 ערלייד סטריט איסט קארנער יאנג סטרים.

טעלעפאן מיין 4359.

לואיס מ. סינגער

לאיער און נאטארי פאבליק

קאמישאנער פאר אלע פראווינצען פון ס ענערג.

לאא אפיס 154 סימקא סטרים.

טעלעפאן ערלייד 1440 — וואוינונג. 433 פאלמערסטאן בולווארד

טעלעפאן ערלייד 1441 — טעלעפאן קאלערדזש 4866.

דזשיי. דזשיי. גלעס

לאיער און נאטארי פאבליק

(פון דער פירמא עלדזשי און גלעס)

אפיס רום 34 אימפיריעל בענק בילדינג קארנער יאנג און קווין

טעלעפאן ארלייד 6089 — רעזידענץ טעלעפאן פארק. 960

דר. א. ל. הימעלשטיין

דענטיסט

דאמיניאן באנק בילדינג קארנער מיקאל אר דאנדעס סטריט. קאל. 6441.

דר. ה. דייווידסאן

דענטיסט.

אין דער נייער ראיעל בענק בילדינג

קארנער דאנדעס און טשעסטנאט — טעלעפאן ערלייד 1789

דר. ב. ברעגמאן

דענטיסט

בעסטע ברידזש ארבייט פאר מעסיגע פרייזען.

544 קווין סטריט וועסט, איבער הופערס דראג סטאר, טאראנטא.

טעלעפאן קאלערדזש 9610.

ספעשעל נאטיס צו אונזערע קאסטימערס

אָרדערט קוילען יעצט און ווארט נים אויף דער לעצטער מינוט, ווייל שפעטער וועט איהר צאהלען דאבעל און דאצו וועט איהר נאך נים קענען באקומען.

THE EATON COAL CO.

Phone Ad. 2696

איטאן קאהל קא.

אפיס 352 קווין וועסט טעל. עדל. 2696

טאראנטא כשר ווורשט און פיש סמאוקינג מאנופעקטשורינג

מיר מאכען באקאנט אז איהר קענט ביי אונז באקומען צו יעדער צייט גע־סמאוקטע פישען, אויך מאכען מיר די בעסטע ווורשטען און פאסטראמא. מיר קויפען נאר כשר'ע פליישען פון די אידישע האלסיילער. די שטרענגסטע כשרות לויט די אומשטענדען.

אָרדערס ווערען פינקטליך דעליווערט. קאנטרי ארדערס דעליווערט פון א דאלאר און העכער.

גיט אונז א טרייעל און איהר וועט דאן בלייבען אונזער שטענדי־גער קאסטומער.

משה דייווים

266 פארלאמענט סט. טעל. מיין 909

דער זיכערער וועג צום ערפאלג?

זיכער ! דער בעסטער וועג צו האבען ערפאלג איז אנפאנגען לערנען ביי א גוטען לעהרער. באטראכט דאס נאר גאנץ גוט ! און קומט צו פראפעסאר מייקעל אנזשעלא נאך מוזיק לעסאנס פאר אייך אדער אייערע קינדער. איהר וועט אויסגעפינען אז מר. אנזשעלא'ס סיסטעמע און ערפאהרונג אין לערנען וויאלין, מאנדאלין, קארנעט, סאקסאפאן, אדער אירגענד וועלכען אנדערען אינסטרומענט וועט אייך פיהרען צו א זיכערען ערפאלג. מיין מאטא איז: „א גוטער מוזיקאלישער אנפאנג" און דאס איבעריגע איז לייכט. באדינגונגען זעהר מעסיגע.

Prof. Michael Angelo

סטודיא 450 ספעדיינע עוו. טעלעפאן קאל. 17

HIPPODROME

די וואך פון 6־טען דעצעמבער
די בעיאליטס. , בענדער און מיהען.
כערי און קלעיר.
ספעשעל פאטא פיטשור.
פוירל ווהייט אין
"דער יונגער טיגער."
ווערט געוויזען 1.20, 4.15, 7.45.
עדי טענער און קאמפ.
גאלנהער און קלעיר.
נעקעי דזשעפס.
סאנשיין קאמעדיע.

הערט א מעשה

א מאן זאגט אז ער איז דער גרעסטער אידישער קינסטלער וואס טאראנטא האט ווען אמאל געהאט. ער זאגט, ער פיקסט, אלערליי מאשינערי, גראמאפאנען, סקיילס, שלעסער, נייע שליסלען, בייבי קערדזשעס, אייזערנע פענסעס, אדער טירען, סטאוום ריפיירט און גענייקעלט און קאנעקט. ספעשעל אין סטאווס וואס באקען נים. פארשידענע ארטיקלען פון שטאל, אייזען, אדער מעטאלען.

ש־ש־ש־ש —לאכט נים, נאר טרייט און איבערציינגט אייך. הונדערטער האבען שוין געטרייט און זיי זיינען העכסט צופרידען, און דאס איז

פ. שליפער 9 קענזינגטאן עוו.

טעלעפאן קאלעדזש 6621.

ספעשעל סייל

אזוי ווי מיר האבען א גרויסען סטאק פון פארשידענע דזשועלערים, סילווערוועיר, קאט גלעז, לייפטער, פרעזענטס אייוועריו סעטס. אויך א שעהנעם אויסוואהל פון דיימאנדס אלעס פון 25 ביז 50 פראצענט בילינער. איהר מעגט זיך ערלויבען צו קומען און איבערציינגען זיך או 14 קערים גאלד ריסט וואטש פאר $20.00

אייער פריינט קעש

145½ קווין סטריט וועסט

טעלעפאן ארלייד 3588.

פאטראניזירט די איינציגע אידישע ווינדא קלינינג קאמפאניע —

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז, פעקטארי, אפיסעס און סמאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די בילינסטע פרייזען. מיר מאכען קאנטראקטען טעגליך, וועכענטליך און יעהרליך. 10 טעראלי סטרים, טעלעפאן ארעל. 3087

אווענדען און יום טובים טעלעפאנירט קאל. 5619.

NEW YORK WINDOW CLEANING COMPANY, 10 TERAULEY ST.

חתן כלה

זאלען דאס נעהמען אין אכט!

מערידזש לייסענס

קאן מען קריגען אין אפיס פון

אידישען זשורנאל

ערדעס פון רעם זשורנאל !

251-253 קווין וו.

פארלאנגט

פארלאנגט פעדלער צו פארקויפען דעם „אידישען זשורנאל" יעדען פריהמארגען. נאכפרעגען א גאנצען טאג אין „זשורנאל" אפים.

אויפמערקזאם !

צו אלע שטאדט און קאנטרי פעדלערס און דילערס אין דזשאנק

מיר קויפען אלערליי אין דזשאנק. מיר זיינען אנפאנגער דא אין שטאדט און צאהלען די העכסטע פרייזען.

גוטע באהאנדלונג ! קיין ווארטען !

קומט און איבערציינגט אייך.

The United Mill Stock and Metal Co.

59 Frederick St. Toronto

איין בלאק פון שערבארן סטרים.

זשורנאל האל

דער „זשורנאל האל" איז צו פארדינגען פאר פארזאמלונגען, לעקציעס און עהנליכע אונטערנעהמונגען

דער „זשורנאל האל" האט פלאץ פאר 300 מענשען

ווענדעט אלע איינצעלהייטען אין „זשורנאל"

אפים — 251 קווין סטריט וועסט

ווער געהט חתונה האבען ?

מיר האבען א גרויסען אויסוואהל פון דרעס, טאקסידא און פראק סוטס. צו פארדינגען צו די ביליגסטע פרייזען.

פרימאן ברידער 571 יאנג סטריט

טעלעפאן נארט 3270

קויפט אייערע קוילען פון

יאנעווער בראדערס

וואו איהר בעקומט בלויז ראזשערס קוילען מיט ראזשערס פיקעס

268½ קווין סט. וועסט — טעלעפאן ערלייד 3766

ווערט א לעזער פון אידישען זשורנאל

לעזט אייער טעגליכע צייטונג וועלכע באקאנט אייך מיט דעם וואס עס טוט זיך ארום אייך

לעזט יעדען פריהמארגען איבער די אידישע נייעסען פון דער גאנצער וועלט וואס ערשיינען אין „זשורנאל" מיט דריי טעג פריהער ווי אין אנדערע צייטונגען. אויך נייעס פון אייער אייגענער שטאדט און פון אנדערע קאנאדער שטעדט און שטעדטלאך ארום אייך, און פון איבער'ן גאנצען לאנד.

לעזט אין „אידישען זשורנאל" די וויכטיגסטע נייעס ארויסגענומען פון די פוילישע־אידישע צייטונגען וואו דער „זשורנאל" גיט איבער אלעס וואס עס פאסירט אויף יענער זייט ים. וואו איהר זענט אזוי שטארק פאר אינטערעסירט.

לעזט אונזערע נייעסען און פאסירונגען וואו איהר געפינט דאס אינטערעסאנטסטע וואס עס קומט פאר אויף דער גאנצער וועלט

לעזט אונזערע קארעספאנדענציעס פון פוילען, וועלכע ווערען ספעציעל געשריבען פאר'ן „זשורנאל" וואו עס שפיגעלט זיך אפ דאס פויליש־אידישע לעבען.

לעזט יעדען מיטוואך אונזער פיטשור „די ביהנע" וואו איהר געפינט אלע מאל עטוואס נייעס וועגען טעאטער, ווי אויך וועגען דעם וואס מען שפילט אין אונזערע שטאדטישע טעאטערן.

לעזט דעם „זשורנאל", יעדען טאג. און זייט זיכער אז איהר לעזט קאנאדעס אידיש־נאציאנאלע צייטונג, וואס איז פאראינטערעסירט צו געבען איהרע לעזער אלעס וואס אין קאנאדע פאסירט.

ווערט א לעזער היינט
אויב איהר זייט עס נאך נים

דערטראנקען אין וואנע

מאנטרעאל, דעצעמבער, 6

מיס הייזעל, 19 יאהר אלט פון 364 הינגסטאן עוו. איז דערטרונקען געווארען אין וואנע בלויז אין א פאר אינטשעס טיף וואסער.

[illegible]

[illegible] דעצעמבער, 6.

[illegible] בראון, 95 יאהר אלט, וועלכער [illegible] האמילטאן'ס פאסט [illegible] די לעצטע 30 יאהר. האט [illegible] פון זיין אמט.

[illegible] העכסטע און דזשואלרי פארקויפערס אויפמערקזאם

[illegible] אז איך

מ. העלער

[illegible] זיך גענומען צו דער ארבייט, און בין וויליג צו מאכען אלערליי [illegible] דזשאבס פאר דער טרייד.

[illegible] פיך אדער זעהט זיך מיט מיר, ווען איהר דארפט מאכען [illegible] דזשועלרי דזשאבס, און איהר וועט זיין צופרידען.

[illegible] רינגען, קלענערע אדער גרעסערע, געמאכט צום סייז.

מיין נייער אדרעס איז

251 Queen St. West

טעלעפאן אדלייד 8967

[illegible] זונטאג שולע יעהרליכער קאנצערט

[illegible] דעם 2־טען טאג חנוכה, דעם 7־טען דעצעמבער אווענט

אין נאשינאל טעאטער

[illegible] ווערט אויפגעפיהרט ווערען — פון די שילער זעלבסט — די אינטערעסאנטע שפיעל

„דמי חנוכה" (חנוכה געלט)

[illegible] דעקלאמאציעס, רעסיטעלס און לידער פון די שילער. אין העברעאי[illegible] לידער געזונגען פון דעם „ציון זונטאג שולע" כאהר.

— קומט פארברענגען איין אנגענעהמע שטונדע מיט די קינדער. [illegible] מעסיגע. פראגראמס אין טהעאטער.

די שול קאמיטע.

האלט איהר ביי ארויסנעהמען א פאליסי?

איידער איהר שרייבט אונטער אייער נאמען צו איין אינשורענס פאליסי זעהט זיך מיט

שלמה האלפערין

[illegible] סופעריטענדענט פון דער מעטראפאליטען לייף אינשורענס קאמפאני. עס וועט זיך אייך באצאהלען

Office: 220 Yonge St.
Phone Adelaide 4788

Res. 208 Ontario St.
Phone Main 7130

שעכטערס

[illegible] אפיס איז אפען יעדען טאג. פון 9 ביז 9.

[illegible] עספיים, אינשורענס [illegible] לייסענס, סיטיזען פייפערס, נע[illegible] און אויך גענעראל [illegible] פאר אלע אידישע צייטונגען, [illegible], ברענטפארד, סענט קעמט[illegible], דאנדאס און האמילטאן. [illegible] פאר'ן „זשורנאל" ווערען [illegible] לויט דעם אפיס פרייז.

[illegible] 636 באטהאן סט. איסט, טע[illegible] 127.

[illegible]

James L. SHEKTER
Justice of the Peace
Issuer of Marriage Licenses

[illegible] חזן וולאדאווסקי

[illegible] אנשטענדיג, ריין און פראקטיש

אלס מוהל

[illegible] אלע עלטערען פון קינדער זאלען [illegible] נעהמען אין אכטונג און ווייל דאס [illegible] אין זייער אייגענעם בעלנעפיט. [illegible] לויט קענען מיר אויך היפען [illegible] שמחות.

[illegible] 62 בראנזוויק עוועניו און [illegible] קאלעדזש 1076.

[illegible] ראיעלסטע און בעסטע [illegible] פאר אינשורענס. ווענ[illegible] צו !

פ. ליוואי

[illegible] לייף אינשורענס אגענט

P. LEVI
Insurance Agent
214 Beverly St. Tel. Coll. [illegible]